

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN
JULKAISU

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN JULKAISU

N:o 1 1956

KUUDESTOISTA VUOSIKERTA

SISÄLTÖ:

Kymintehtaan uusi paperivarasto	1
Loppiaispyhän työnjuhlassa jaettiin 1 kul- tainen ja 72 hopeista ansiomerkkiä	8
Kymintehtaan holvitunneli siirtynyt histo- riaan	11
Eläkeläisten pikkujoulujuhlat	14
Pitkäaikaisesti palvelleita	16
Merkkipäiviä	18
Mestarikerho 20-vuotias	21
Kultamitalimies	22
Palontorjunnassa kunnostautunut	22

JUANTEHDAS

Ansiomerkkien jako	23
50-vuotiaita	23
Vanhusten joulujuhla	24
Ensimmäisessä aravatalossa asutaan	25

METSÄOSASTO

Merkkipäiviä	26
Ansiomerkkejä metsämiehille	27
Metsätyönjohtaja Väinö Nurmela †	27

HÖGFORSIN TEHDAS

Turvallisuuspäivät	28
Ansiomerkkien jakotilaisuus	29
Högforsin tehtaan konepajakoulu	30
Merkkipäiviä	32
Palkintolahjoitus	32
Högforsin ruukin historiaa V	33

HALLAN TEHTAAT

Merkkipäiviä	36
--------------------	----

Toimituksen tuoilta

KANSIKUVA:

Lumi ja pakkanen ovat pukeneet maisemat talviseen juhla-asuun. Kuvamme otettu pääkonttorin tornista Kuusanniemeen päin.

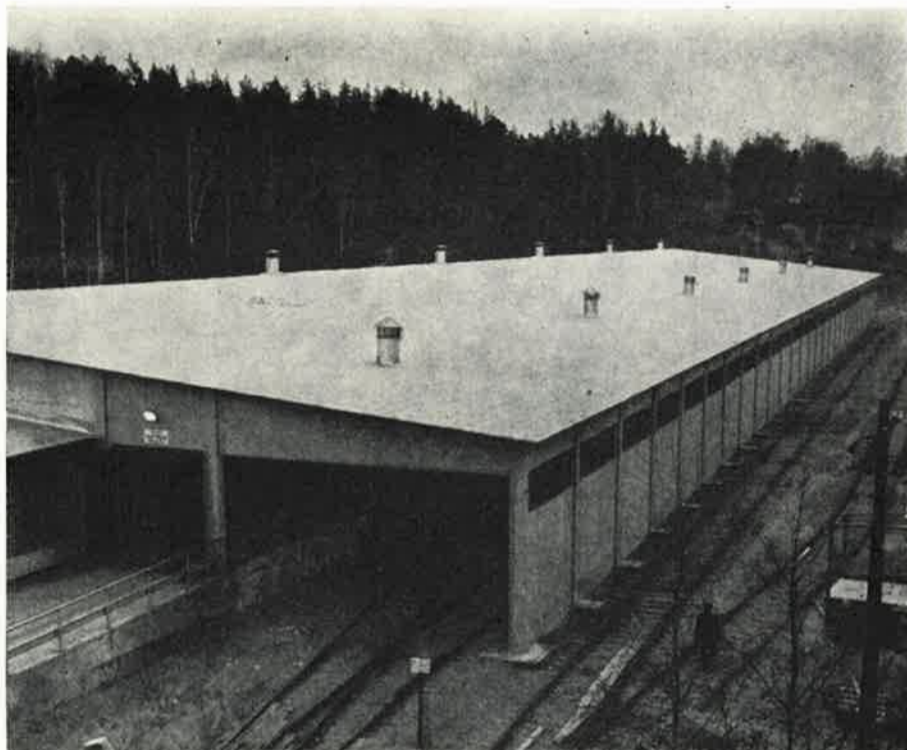
Vastaava toimittaja: Veikko Talvi.

Toimitussihteeri: A. Ylikangas.

Kirjapaino: Kouvolan Kirja- ja Kivipaino

Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman lupaa kielletty.

Paperivarastoa on vaikea saada mahtumaan yhteen kuvaan. Kuvassa näkyy varaston ratapihan puoleinen sivu ja osa pääkonttorin puoleista päätyä.

Kymintehtaan uusi paperivarasto

Tarkastellessamme Kymintehtaan teollisuusalueen karttaa huomaamme, miten tehdasratapiha rautatieaseman läheisyydessä sijaitsevalta maantieylikäytävältä lähtien laajenee viuhkamaisesti tehtaita kohti. Tämän viuhkan sisällä ja laitamilla näemme lukuisia varastoja. Toisiin tuodaan tavaraa muualta, toisista taas tehtaittemme valmistamat tuotteet lähetetään maailmalle. Siten ne palvelevat tuotantoa ja kaupankäyntiä, eikä ilman niitä tultaisi päivääkään toimeen.

Viime vuosien aikana tämän varastoalueen ulkonäkö on suuresti muuttunut. Tehtaiden laajentamis- ja uudistamissuunnitelmiin on välittömästi liittynyt myös varastotilojen lisääminen. Erityisesti kiintyy huomio kahteen suurvarastoon, tehdasratapihan eteläisellä laidalla sijaitsevaan selluloosavarastoon, joka kolmisen vuotta sitten kasvoi yli kaksinkertaiseksi entisestään, ja vastapäisellä puolella ratapihan toisella sivustalla olevaan uuteen paperivarastoon. Ensin mainitun rakennusvaiheista teimme aikanaan yksityiskohtaisesti selkoa, olihan varasto laatuaan ensimmäinen elementtirakennus Kuusankoskella. Tällä kertaa esittelemme lukijoillemme Kymin paperivaraston, josta aikaisemmin rakennuksen harjannos-

tajaisten yhteydessä olemme vain lyhyesti maininneet.

Kymin paperitehtaan uusi paperivarasto sijaitsee ”yläpihalla” Mustanvuoren juurella. Mäen puolelta on maata täytynyt leikata pois, jonka johdosta toisen pitkän sivun ikkunarivi on jotakuinkin vieressä kulkevan maantien tasalla. Siltä puolen ei rakennuksen koosta saakaan oikeata kuvaa, eikä paljon muualtaakaan. Suurelta se kyllä näyttää, mutta ei niin suurelta kuin se mitoiltaan todellisuudessa on. Tämä johtuu siitä, ettei rakennuksen korkeus lattiasta katonharjaan ole kuin 7,5 metriä. Hienopaperin varastoimisessa ei näet voida turvautua paljonkaan korkeuden hyväksikäyttöön ja sen tähden on tarvittu lattiapinta-alaa sitä enemmän. Varaston pituus onkin 140 ja leveys 52 metriä, joten lattiapinta-alaa kertyy kokonaista 7.280 m². Pinta-alansa puolesta tämä varasto onkin yhtiömme suurin varasto. Tilavuudeltaan se kuitenkin jää jälkeen Voikan sanomalehtipaperivarastosta.

Kymintehtaan paperivarasto on selluloosavaraston tavoin rakennettu teräsbetonisista elementeistä, jotka nostureiden avulla on sijoitettu paikoilleen. Ainoas-

Näkymä varaston sisäpuolelta. Harva pilaristo lisää avaruuden tuntua ja kattorakennelma on arkkitehtoisesti kaunis. Paaleja ja rullia on monenlaisia, mutta yksi sama ominaisuus on niillä kaikilla: ne sisältävät Kymin paperitehtaan valmistamaa paperia.

taan rakennuksen pituussuuntaan kulkevat pääpalkit ja eräät muut rakenteet on valettu tavallisena valuna paikoilleen. Näitä pääpalkkirivejä, joihin kuhunkin kuuluu neljä kehärakennelmaa, on kaikkiaan kolme keskimmäisen sijaitessa katonharjan kohdalla. Tällaista konstruktiota käyttäen pilareiden jako on saatu harvaksi, eivätkä pilarit siten muodosta häiritseviä esteitä trukeille, joiden avulla paalien sekä rullien käsittely pääasiallisesti tapahtuu.

Pääpalkkirivit jakavat varaston ikään kuin neljään laivaan. Kolme niistä on varastotiloja ja neljäs — ratapihan puoleisella sivulla oleva — käsittää lastauslaiturin ja kaksi raideparia. Lastaus tapahtuu näet varaston seinien sisällä. Varaston läpi kulkee kaksi raideparia, jotka on varaston keskikohdalla yhdistetty keskenään vaihteella. Lastauslaiturin viereen mahtuu yhtäaikaan parikymmentä vaunua. Molemmat päätyaukot pidetään suljettuina. Ainoastaan vaunuja varastoon työnnettäessä ja sieltä pois siirrettäessä avataan kulkutie. Nappia painamalla peltinen suojaverho kiertyy ylös rullalle ja suljettaessa laskeutuu alas. Palotur-

vallisuussyistä varastosali on varsinaisen varastotilan kohdalta jaettu väliseinällä kahtia. Kummallakin pitkällä sivustalla oleva yhtenäinen ikkunarivi antaa varastoon runsaasti päivänvaloa. Sähkövalaistus on tehokkaasti järjestetty ja vaaleiksi maalatut seinät lisäävät osaltaan varaston valoisuutta.

Monilla on varmaan varsin hämärä kuva tällaisen suuren varaston toiminnasta. Pääkonttorin tienoilla näemme kyllä tuostakin ”traktorijunan” kuljettamassa paperitehtaan aikaansaannoksia varastoon. Traktorin perässä on tavallisesti kaksi paperipaaleilla tai -rullilla lastattua vaunua, jotka se on noutanut paperitehtaan pakkaamosta. ”Paperijuna” ponnistelee loivaa mäkeä ylös ja häviää varaston ovesta sisään. Hetken päästä traktori palaa takaisin vetäen peränsään tyhjiä vaunuja, ja sama kiertokulku jatkuu läpi vuorokauden.

Helposti saattaisi luulla, että paalien ja rullien käsittely varastossa olisi mutkatonta ja yksinkertaista. Jos niitä ei lastata suoraan vaunuun, niin pannaan ne varastoon odottamaan lastausvuoroaan. Näin todella

tapahuuikin, mutta silti tämä yksinkertaiselta tuntuva menettely vaatii pätevää ammattitaitoa ja erinomaista järjestelykykyä. On näet kysymys sadoista eri laaduista ja tuhansista tilaajista. Tilausmäärät vaihtelevat yhdestä tonnista useihin satoihin tonneihin. Lähetysten määränpää saattaa olla missä maailman kolkassa tahansa. Sen tähden paaleilla ja rullilla on monenlaiset tunnuksensa, joiden salakieltä on ymmärrettävä. Ja kun keskimäärin parikymmentä vaunua lastataan päivittäin, menee siinä paali ja rulla poikineen. Siksi systeemin täytyy olla sekä tehokas että tarkka.

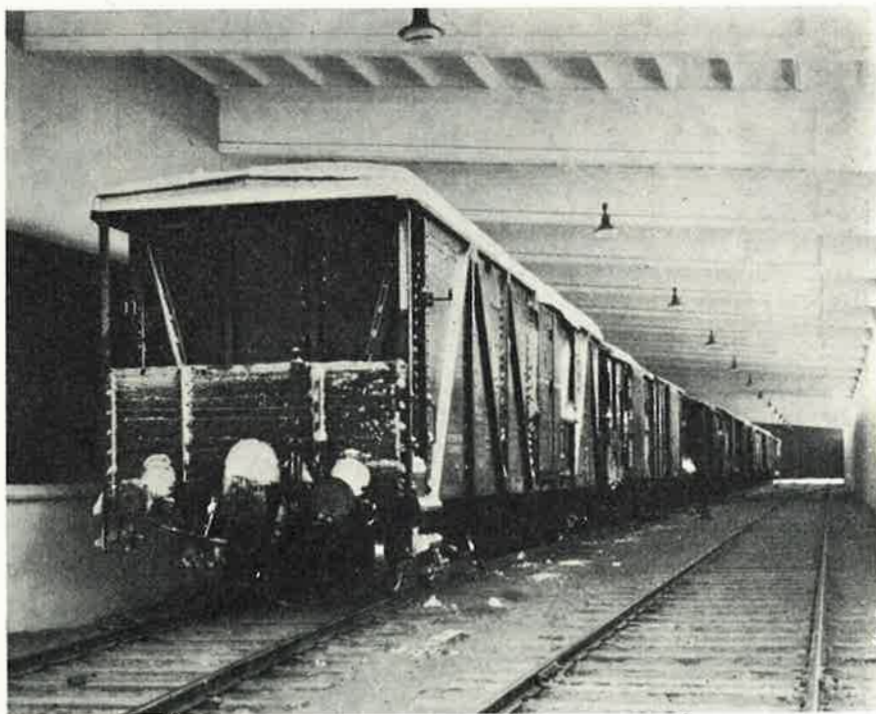
Kun lähemme tutustumaan paperivaraston toimintaan, on parasta käväistä ensin varaston konttorissa haastattelemassa lastausesiimes Lasse Blomqvistia ja hänen apulaistaan Konrad Mattssonia. Tapaamme heidät työpöytänsä äärestä, mikä on harvinaista, sillä he ovat useimmiten liikkeellä. Heidän työkenttäänsä ei ulotu yksinomaan uuteen varastoon, vaan lisäksi paperivarastoja on kolmessa muussa paikassa, nimittäin Kuusaan saarella, Kymen paperitehtaan ullakolla ja vanhojen paperivarastojen tiillisessä osassa. Selitys miesten konttorissa oloon on kuitenkin yksinkertainen. Aamupäivällä ei ollut saatu kuin kolme rautatievaunua, ja niillä ei asiaa paljon autettu. Luvassa oli kuitenkin lisää ja parhaillaan suunniteltiin iltapäivän ohjelmaa.

Muutoinkin näinä pakkaskuukausina toimitaan poikkeuksellisissa olosuhteissa. Jääesteet vaikeuttavat laivojen kulkua ja ennakolta ilmoitetut lastaussa-

mat muuttuvat. Niinpä Kotkan ohella joudutaan turvautumaan maan lounaisiin satamiin, ja Kotkan sataman sulkeuduttua on koko liikenne suunnattava Helsinkiin, Hankoon ja Turkuun. Kuljetusmatkat pitenevät, vaunujen saanti kiristyy, ja kireälle joutuvat myös paperinlähettäjien hermot, mutta kokemuksen ja mukautuvaisuuden avulla sentään aina selviydytään. Tällaisissa vaikeissa tilanteissa uusi varasto on toden teolla joutunut näyttämään parhaat puolensa. Tuskinpa entisillä varastotiloilla olisikaan enää tultu toimeen, varsinkin kun tuotanto on jatkuvasti kasvanut.

Vaikka lastausesiimien konttoreissa oli parhailaan tuollainen luova tauko, soi puhelin yhtä mittaa. Mainittiin pitkiä numerosarjoja, laivojen nimiä sekä satamia. Milloin oltiin yhteydessä paperitehtaan konttoriin, milloin pääkonttorin myyntiosaston lähetyspuolelle. Nämä kolme konttoria ovatkin alituisen kosketuksessa toistensa kanssa. Kesken kaiken tuli puhelu myös rautatieasemalta. Vaunuja ilmoitettiin tulevan kaksikymmentä, ja niiden avulla tämän päivän tilanne näyttikin kirkastuvan.

Varastoimis- ja lastaustöissä noudatetaan suunnitelmallisuutta siinä määrin kuin se on mahdollista. Kunkin kuukauden puolivälissä varasto saa paperitehtaalta seuraavan kuukauden yksityiskohtaisen tuotanto-ohjelman. Se sisältää satoja eri tilauksia. Silmäilimme kolmannen paperikoneen kuukausiohjelmaa ja totesimme, että siinä oli lähes sata tilausta ja osta-

Kokonainen tavarajuna on työnnetty kuormausta varten komeaan varastohalliin.

Vasemmalla: Paperia kuljettava "traktorijuna" matkalla Kymen paperitehtaasta varastoon.

Alla: Trukinkuljettaja Esko Jokinen purkamassa traktorijunan kuormaa ja siirtämässä paaleja niille ennakolta katsottuun paikkaan.

Alinna: Hahlatrukki näyttää taitoaan siirtämällä lastauslaiturille kolme rullaa yhtäaikaa.

Alla: Merkkaaaja Vilho Kansikas toteaa, että rulla on oikea ja antaa trukinkuljettajalle Niilo Laarille luvan siirtää se rautatievaunuun.

Tauno Piira siirtämässä hahlatrukilla paperirullaa rautatievaunuun. Trukki voi kääntää leukaperiään sekä vaakasettä pystysuoraan asentoon.

Lastaaja Aaro Holopainen on toiminut lastaajana lähes kolme vuosikymmentä. Parhaillaan hän on yhden miehen kärryillä siirtämässä Kiinaan menevää paalia rautatievaunuun.

Apulaislastausesimies Konrad Mattsson selostaa lastausesimies Lasse Blomqvistille lastauksen kulkua.

jia paristakymmenestä maasta. Lähetysosasto puolestaan toimittaa varaston konttoriin laivauslistan, josta ilmenevät laivat, lastaussatamat, huolintaliikkeet, lastauspäivät, tilausnumerot, nettopainot ja määräsatamat. Näiden tarkkojen ennakkotietojen mukaan ryhdytään sitten valmisteluihin. Lukemattomista teki-
jöistä kuitenkin johtuu, että suunnitelmat tuskin koskaan toteutuvat sellaisinaan. Kiireelliset tilaukset saattavat sekoittaa valmistusohjelman, laivat myöhästyvät, lastaussatamat muuttuvat ja vastaavasti muuttuvat myös varaston työohjelmat. Samanaikaisesti toimitaan ikään kuin kahden järjestelmän mukaisesti. Toisaalta työskennellään pitkäjännitteisesti ja systemaattisesti, toisaalta taas eletään päivä kerrallaan. Varaston joustavuuden avulla nämä ristiriitaisuudet saadaan kuitenkin onnellisesti sovitetuiksi yhteen.

Kun määrätyn tilauksen mukainen paperi sitten aikanaan valmistuu, pakataan, varustetaan asianomaisilla merkeillä ja siirretään varastoon, ilmoitetaan tästä varastoon päivää paria aikaisemmin. Tämä luettelo sisältää paperintilauksesta kaikki mahdolliset tiedot. Paperipaali ja -rulla siinä ikään kuin personoituu. Paperi on saanut tavaramerkkinsä ja tehtaan valmistus- sekä juoksunumeron, minkä lisäksi listassa mainitaan paalien, riisien ja rullien luku, tavarän nimi, grammapaino, paperin koko, yhteispaino ja eräitä muita asioita. Ei uskoisi, että pelkälle paperille voisi antaa niin paljon tunnusmerkkejä.

Tämän jälkeen seuraa tietojen jakaminen edelleen. Trukinkuljettajien työvihkoihin merkitään näistä luetteloista tärkeimmät asiat: tilaus- ja valmistusnumerot, paalien luku ja rullista kyseen ollen lukumäärän lisäksi myös mitat. Sitten "paperisota" muuttuu paperinkäsittelyksi, jota meidän on parasta seurata varastosalissa.

Heti ensi silmäyksellä tajuaamme, että olemme tulleet paikkaan, jossa vallitsee tiukka järjestys huolimatta siitä, että paperipaaleja ja -rullia on kaikenkokoisia. Mutta järjestystä myös tarvitaan, jos mieli löytää haluamansa tästä tuhansia tonneja käsittävästä paperimäärästä. Löydämme järjestelmän avaimen suurikokoisista numerolapuista, jotka on kiinnitetty katosta laskeutuvaan pakokaasujen suojaverhoon pääkäytävän kohdalle. Numeroita on yhdestä kahteenkymmeneen ja vastaavasti niiden kohdalla on omat varastolohkonsa, joita vapaat käytävätilat erottavat toisistaan. Kun pituussuuntaan kulkevat pääpalkit jakavat varsinaisen varastoalueen kolmeen osaan, muodostuu kunkin varastolohkon kohdalle kolme perättäistä pienempää varastoyksikköä, joiden välissä on myös käytävätilat. Nämä pienet varastoalueet erotetaan toisistaan kirjaimin R (reuna), K

(keskus) ja T (takaosa). Täten on kätevä paikanmäärittely valmis. Esimerkiksi merkintä 18T tarkoittaa numeron 18 kohdalla sijaitsevaa takimmaista varastoaluetta.

Tämän periaatteen mukaisesti purkajat varastoivat paperitehtaalta tulleet lähetykset. He tekevät ennakolta suunnitelman ja tärkeimmissä tapauksissa neuvottelevat varastopaikan määräämisestä lastausesi-
miehen kanssa. Kun traktorijuna tulee sitten varastoon sisään ja jättää kuormansa määrättyihin purkauspaikkoihin, ovat purkajat trukkiensa kanssa heti paikalla ja kiidättävät paalit sekä rullat ajokirjoihin ennakolta merkityille paikoille. Tällöin on jokaisen paalin ja rullan paikka tarkoin tiedossa.

Sen jälkeen siirtyy vastuu tavarasta merkkiajalle eli merkkimiehelle. Haastattelemme Vilho K a n s i k a s t a, joka on lähes 30 vuotta tehnyt tätä tarkkuutta vaativaa työtä. Kun jonkin paperierän kuormaushetki lähestyy, suorittaa merkkiaja alkutarkastuksen. Lähetyslistan ja trukinkuljettajan kirjasta saamiensa merkintöjen avulla hän suunnistautuu kysymyksessä olevan paperierän ääreen ja tarkistaa, ovatko asiat siten kuin kirjat näyttävät. Tämä tarkistus saattaa osittain jäädä arvioinniksi, koska on mahdotonta päästä näkemään kaikkien paalien sekä rullien merkintöjä niiden kasalla ollessa. Hänen silmänsä on kehittänyt kuitenkin niin tarkaksi, että jo tuumankin ero jonkin paalin tai rullan koossa paljastaa, että jotakin vilppiä on tällä kertaa mukana. Kiireessä on joku kolli saattanut harhautua väärään pinoon. Erehdys on ehdottomasti korjattava, ja tuhansien paalien tai rullien joukosta on löydettävä oikea. Onneksi tällaiset tapaukset ovat kuitenkin melko harvinaisia.

Kun merkkiaja tarkastaa määrätyn paperierän, hän asettaa paperipinon kupeeseen näkyvälle paikalle listan, josta ilmenevät tärkeimmät tunnusmerkit. Kun sitten kuormausta vaunuihin alkaa, hän suorittaa jälleen perinpohjaisen kontrollin. Yksikään kolli ei lähde pinosta, ennen kuin hän on tarkistanut numerot sekä merkit ja tehnyt merkinnän listaansa. Hän kirjoittaa lähetyslistaan myös vaunun numeron ja lastauspäivämäärän ja käy vielä vaunussa varmista-
massa kappaleluvun. Kun ostaja sitten jossakin valtamerien takana vastaanottaa paperin, saa hän sen juuri tilauksensa mukaisena.

Meidän keskustellessamme Move-veturi on työn-
tänyt pitkän vaunurivin varastoon, ja hiljaiselo muuttuu tuota pikaa kiireiseksi työn touhuksi. Trukit alkavat surista ja kiidättävät paaleja ja rullia vaunuihin. Haarukkatrukkit huolehtivat paaleista ja hahlatrukkit rullista. Trukit puikkelehtivat nokkelasti kapeikoissa,

Prokuristi Eskil Jakowleff ja konttoristi Arvi Nyberg pohtimassa paperinlähetykseen liittyviä ongelmia. Nämä herrat eivät hermoile, vaikka toisinaan siihen olisi aihettakin.

kääntyilevät uskomattoman pienissä tiloissa ja lastaussillan suoralle päästyään syöksähtävät kuormatavan vaunun luo. Trukinkuljettajat ovat nuoria miehiä, niin kuin on nuori heidän ammattikuntansaakin. Mutta poikamaisen rajusti ei sentään ajeta. Vauhtia kiihdytetään vain silloin, kun siihen tarjoutuu tilaisuus, mutta kulmaukset otetaan varovasti ja kuormaa suojellaan huolellisesti kolhiintumisilta.

Työ sujuu joutuisasti ja muutamassa tunnissa ovat kaikki 20 vaunua täynnä paperia. Onpa ollut päiviä, jolloin on jouduttu kuormaamaan puolisataakin vaunua. Lastaushomma on urakkaluontoista. Väliin on pakko odotella, mutta sitten työn päästyä käyntiin pannaan hihat heilumaan. Uusi varasto ja trukkien käytäntöön ottaminen ovat entisestään nopeuttaneet kuormausta ja keventäneet raskasta työtä. Silti eivät vanhat menetelmäkään ole kokonaan syrjäytyneet. Yhä vielä on olemassa 6-miehinen lastausporukka, joka toisinaan joutuu lastaamaan kärrä- ja käsipelillä, toisinaan taasen olemaan apuna trukkilastauksessa.

Samanlaiset tunnelmat kuin varastossa vallitsevat myös myyntiosaston laivauspuolella. Täällä tapaamme prokuristi Eskil Jakowleffin ja hänen apulaisensa konttoristi Arvi Nybergin. Haastattelu ei otta-

nut kuitenkaan luistaakseen. Herrat olivat kyllä puhe-
liaita, mutta keskustelivat yhtä mittaa puhelimesta Paperiyhdistyksen, Paperikonttorin, Selluloosayhdistyksen, Kymen paperitehtaan insinöörien konttorin ja salikonttorin, paperivaraston, selluloosavaraston, Voikan lähettämön, vaununjakajien ja satamien huolintaliikkeiden kanssa tärkeimmät mainitaksemme. Täällä vasta tajusimme, kuinka lukemattomat tekijät vaikuttavat paperinlähetykseen. Ei ole asia sillä selvä, että saadaan syntymään kaupat ja valmistetaan tilauksen mukainen paperi. Monta on mutkaa matkassa, ennen kuin tavara saadaan satamaan ja laivan ruumaan.

Mutta vaikka sivullisesta tuntuu siltä kuin langat olisivat kuumina jonkin odottamattoman yllätyksen selvittämiseksi, ei tässä ole kuulemma kysymys mistään erikoisesta. Puhelimet ovat näiden miesten työvälineitä, siksi myös puhutaan ja puhuen asiat selvitetään. He tietävät myös, ettei kannata kiihtyä ja korottaa ääntään, sillä leppoisasti saadaan asiat paljon paremmin luistamaan. Heillä onkin ystävällinen sana sanottavana kaikista, joiden kanssa he joutuvat näitä lähetysvyyhtejä selvittämään. Kiitoksesta ei myöskään jää osattomaksi paperivarasto ja sen reipas ja suorituskykyinen henkilökunta.

LOPPIAISPYHÄN TYÖNJUHLASSA

jaettiin 1 kultainen ja 72 hopeista ansiomerkkiä

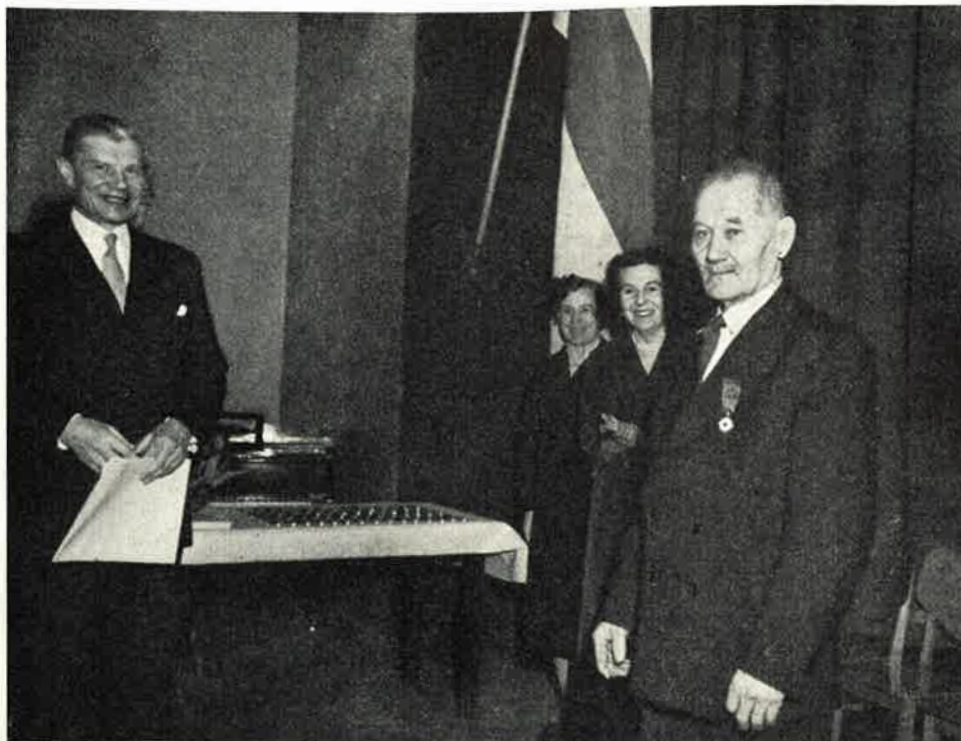
Perinteelliseksi muodostunut 25-vuotisansiomerkkien jako Kuusankosken tehtaitten palveluksessa oleville suoritettiin jälleen loppiaisena. Juhlapaikkana oli Voikan seuratalo, joka oli koristettu valtakunnan lipuin, yhtiön tunnuksin, kukkasin ja kynttilöin. Ansiomerkkien saajia, jotka oli kutsuttu tilaisuuteen puolisoineen, oli tällä kertaa 73. Melkein kaikki olivat saapuneet vain muutaman harvan jäädessä pakottavan esteen takia pois. Juhlassa oli läsnä myös yhtiön johto, ansiomerkkien saajain osastopäälliköt ja useita muita heidän esimiehiään.

Tämänkertainen tilaisuus oli sikäli erikoinen, että 25-vuotisansiomerkkejä jaettiin Kuusankosken tehtailla kymmenennen kerran. Ensimmäisen kerran näitä merkkejä jaettiin v. 1947 yhtiön 75-vuotisjuhlassa, johon tilaisuuteen merkit lyötettiin. Sen jälkeen on 50-vuotisansiomerkkejä jaettu aina silloin, kun jonkun yhtiöläisen puolivuosisatainen palvelusaika on tullut täyteen. 25-vuotisansiomerkki on sen sijaan jaettu loppiaisena pidetyissä työnjuhlissa. Tähän mennessä — nyt jaetut merkit mukaan luettuina — on 50-vuotisansiomerkkejä jaettu koko yhtiössä 102 ja 25-vuotisansiomerkkejä 2.931 kpl Kuusankosken tehtaiden osuuden ollessa 56 kultaista ja 1.644

hopeista ansiomerkkiä. Nämä ovat kauniita lukuja ja ovat osoituksena siitä, että yhtiötä palvelemaan uskollisesti vuodesta ja vuosikymmenestä toiseen.

Kuusankosken Orkesterin maisteri Veikko Talven johdolla esittämien musiikkinumeroiden jälkeen piti yhtiön toimitusjohtaja, vuorineuvos K. E. Ekholm puheen ansiomerkkien saajille. Hän esitti edellä mainitut paljon puhuvat numerot ja mainitsi, että viime vuoden aikana ovat kultaisen ansiomerkkin saaneet seuraavat Kuusankosken tehtaiden palveluksessa olevat: veturinkuljettaja Ilo Nieminen, vuoromestari Lauri Nyman, paperityöntekijä Sofia Kunnas, varastotyöntekijä Ida Flinkhammar ja työnjohtaja Hugo Heiskala. Kuluvan vuoden ensimmäinen kultamerkki ojennetaan tässä tilaisuudessa leikkuukoneenkäyttäjälle Taneli Laineelle, joka saavutti puolen vuosisadan palvelusajan edellisenä päivänä. Puhuja huomautti, että merkinsaajain suuri lukumäärä on osoituksena heidän oikeasta suhtautumisestaan työhönsä ja heidän osoittamastaan arvostuksesta työntekoa kohtaan. Pitkä palvelusaika on osoituksena myös hyvästä suhteesta, joka on voinut työntekijöiden ja työnantajan välillä. Vaikka vuosien varrella on kullakin ollut epäilemättä vaikeuksiaakin kestettävää-

Leikkuukoneenkäyttäjä
Taneli Laine Kymen
paperitehtaalta on saa-
nut 50-vuotisansiomer-
kin.

Alhaalla: Vuorineuvok-
setar Clara Ekholm
kiinnittää 25-vuotisan-
siomerkin Arvo Asko-
lan rintaan. Istumassa
vasemmalta lukien Juho
Aalto (näkyvää vain osak-
si), Hugo Alén, Niilo
Dahl, Aune Eerola ja
Niilo Hamari.

nään, on tähän saakka kuljettu taival varmaankin
kokonaisuutena katsoen muodostunut myönteiseksi.
Yhtiö puolestaan iloitsee siitä, että se on saanut pi-
tää palveluksessaan ammattitaitoisen, vastuuntuntoi-
sen ja työnantajalleen uskollisen työntekijän kanta-

joukon. Lopuksi puhuja esitti ansiomerkkien saajille
yhtiön ja omasta puolestaan parhaat kiitokset pitkä-
aikaisesta ja uskollisesta palveluksesta ja toivoi hy-
vien sekä luottamuksellisten suhteiden jatkuvasti lu-
jittuvan. Hän toivotti heille myös voimia sekä ter-

veyttä, jotta kukin omalla työpaikallaan voisi jatkuvasti työskennellä itsensä, yhtiön ja koko yhteiskunnan hyväksi.

Päätettyään puheensa vuorineuvos Ekholm suoritti yhdessä puolisonsa vuorineuvoksetar Clara Ekholmin kanssa ansiomerkkien jaon sosiaalipäällikkö Aunis K. Kantosen ja sosiaalitarkastaja Sirkku Ratian avustamana. Ensimmäiseksi kiinnitettiin kultamitali leikkukoneenkäyttäjä Taneli Laineen rintapieleen ja sen jälkeen kutsuttiin korokkeelle hopeamitalien saajat 10-henkisinä ryhminä. Merkkien jaon päätyttyä esiintyi Kuusankosken Mieslaulajat laulaen tarkastaja T. J. Stenvallin johtamana Madetojan "Kaunehin maa", Paciuksen "Suomen laulun" ja Sibeliuksen "Isänmaalle". Kahvitarjoilun aikana esiintyi Kuusankosken Orkesteri toistamiseen soittaen sikermän kotimaisia säveliä. Mieliinpainuva työnjuhla päättyi yhteisesti laulettuun "Työ Suomen hyväks' uhratkaamme".

25-vuotisansiomerkin saivat seuraavat yhtiöläiset:

KYMINTEHDAS:

Kymin paperitehdas: Hugo Alén, Oiva Rainio, Anshelm Ripatti, Senja Salminen, Kaarlo Sihvola, Aleksander Siiriäinen, Aili Sjöholm ja Rafael Väisänen.

Kuusaan paperitehdas: Asser Mäkinen ja Arvi Telkkinen.

Puuhiomo: Toivo Korjala ja Uno Vuokoski.

Selluloosatehdas: Eemil Laitinen, Tyyne Lehtonen, Urho Niemi, Rakel Ryöppy ja Jaakko Sihvola.

Spriitehdas: Yrjö Suihkonen.

Klooritehdas: Toivo Karvonen, Toivo Korhonen ja Arvi Lupunen.

Saha: Lydia Kytö ja Salli Utriainen.

Höyryosasto: Arvi Okka.

Korjauspaja: Juho Aalto, Eino Nokkanen ja Veikko Talastie.

Ulkotyöosasto: Veikko Kajander ja Arvo Pasi.

Kuljetusosasto: Eino Puolakka.

Rakennusosasto: Arvo Askola, Niilo Dahl, Arvo Korpi, Vilho Mankki, Paavo Nöjd ja Johannes Palmu.

Maatalousosasto: Eemil Takoja.

Talousosasto: Toivo Jokinen.

VOIKKA:

Paperitehdas: Usko Hilden, Antti Häkkänen, Evert Jokimies, Unto Koskinen, Paavo Laaksonen, Toivo Mäkinen, Martti Nurminen, Kauko Palonen, Arvid Utti ja Armas Virtanen.

Korjauspaja: Anton Sundström.

Höyryosasto: Tauno Hartikainen.

Sähköosasto: Artturi Matintalo ja Arvo Vuori.

Selluloosatehdas: Jaakko Tamminen ja Lauri Tomola.

Puuhiomo: Sulo Hietanen.

Karbiditehdas: Niilo Hamari, Veli Rönnerberg, Kaarlo Salmi, Anton Vilkki ja Valtter Puolakka.

Rakennusosasto: Aune Eerola, Martti Latva, Ilmari Lekander, Veikko Mönkkönen, Matti Peltola ja Jalmaria Ärling.

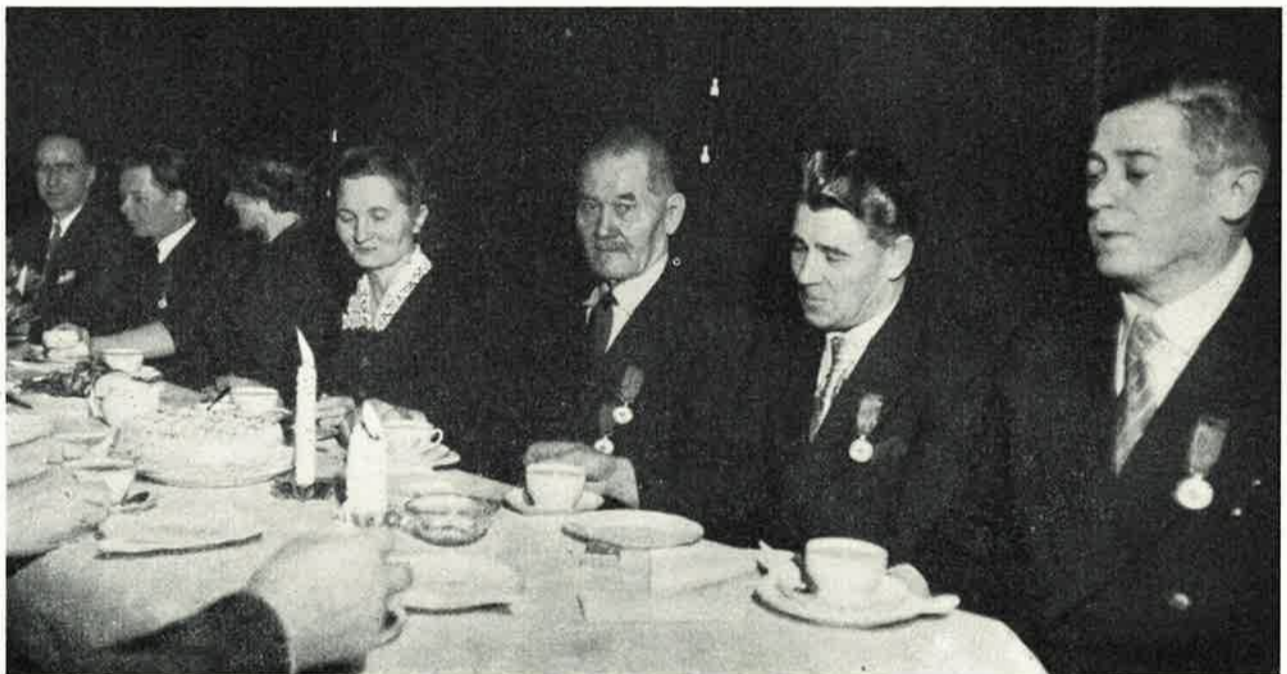
Ulkotyöosasto: Tyyne Joutjärvi.

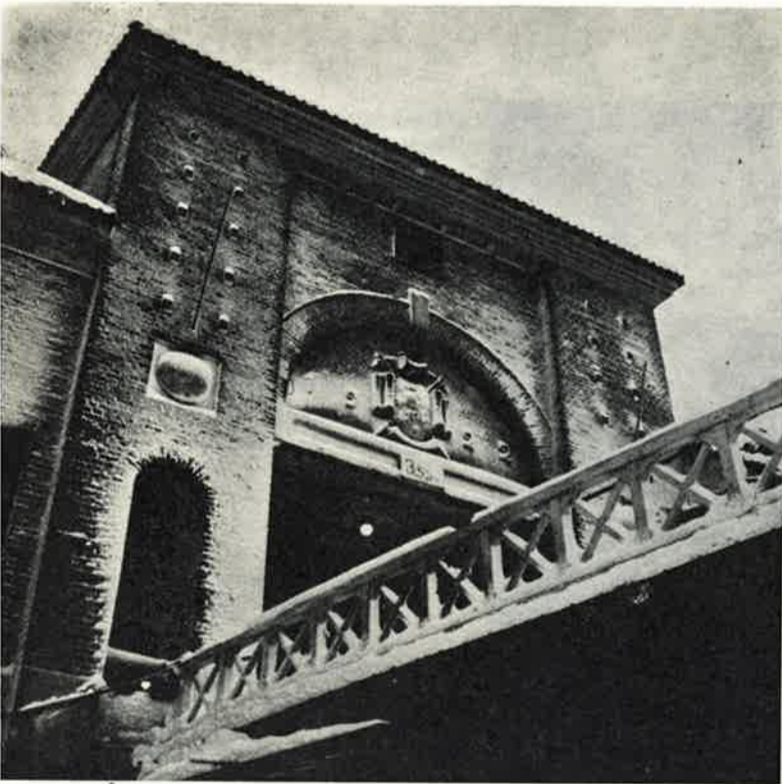
Talousosasto: Lauri Honkanen.

HAUKKASUO:

Emil Rämä, Aarne Seppä, Uno Spännäri ja Väinö Uutela.

Kymin paperitehtaalaisia kahvipöydässä. Vas. lukien: tehtaan teknillinen johtaja B. Estlander, Oiva Rainio, rouva Hertta Rainio, rouva Lempi Ripatti, Taneli Laine, Anshelm Ripatti ja Aleksander Siiriäinen.

Lumisade puki holvitunnelin sulkemishetkellä juhla-asuun.

Kymintehtaan holvitunneli siirtynyt historiaan

Kymin paperitehtaan koristeellinen holvitunneli, joka rakennettiin v. 1922, on ollut koko tehdasalueen eräänlaisena arkkitehtoonisena keskipisteenä. Koska tehtaant ovat kasvaessaankin pysyneet suurelta osalta entisillä sijoillaan rantavierussa kosken partaalla, ovat ne olleet tehdaspihalta katsoen osittain piilossa. Koko pituudeltaan tehdasrivi on näyttäytynyt ainoastaan entisestä lauttarannasta päin katsottuna. Nyttemmin pääsee tosin tehtaiden tuntumaan myös äsken valmistuneelta Alatieltä käsin, joka kulkee pitkin kosken rantaa Kymintehtaan puolella. Sen sijaan Kymin paperitehtaan holvitunnelissa on ollut jotakin sellaista, joka on symbolisoinut koko tehdasryhmää. Siinä on ollut kulkijaa vastaanottamassa, lähestyipä holvia kummalta puolelta tahansa, yhtiön tunnuskuva, ja holvin sisään tullessa on jouduttu ikään kuin tehtaan sisään. Tuo arkkitehtooninen holvinäkymä on esiintynyt myös lukuisissa julkaisuissa eräänlaisena Kymintehtaan ja koko yhtiön tunnuskuvana. Se on siten jäänyt varmaan monen sellaisenkin mieleen, joka ei ole täällä koskaan käynyt.

Holvi ja siihen välittömästi liittyvä paperitehtaan kehysvarasto valmistuivat syyskesällä 1922 yhtiön puolivuosisataisjuhliin mennessä. Varmaan tuosta merkki vuodesta johtui, että rakennuksen ulkonäköön pantiin tavallista enemmän painoa. Jokseenkin samalta kohtaa "amerikansalin" päädyistä kulki sitä ennenkin silta rautatien ylitse. Tämä silta rakennettiin silloin kuitenkin uudestaan, sen paikkaa hieman muutettiin, ja se sai katoksekseen linnamaisen holvirakennelman ja toiselle puolelle jatkoksi samantyyppiseen koristeelliseen tyyliin rakennetun varastorakennuksen.

Piirustukset laati nuori arkkitehti Bertil Liljeqvist, joka silloin työskenteli yhdessä kuuluisan arkkitehti

Armas Lindgrenin kanssa. Sitten on arkkitehti Liljeqvist varsin ratkaisevalla tavalla vaikuttanut tehdasnäkymiimme, mm. pääkonttori on hänen käsialaansa. Holvirakennelman hän on sommitellut siten, että se liittyy elimellisesti amerikansaliin, joka rakennettiin jo viime vuosisadan lopulla ja joka edustaa silloista tehdasarkkitehtuuria romanttisuu-teen vivahtavine koristeellisine piirteineen. Samalla arkkitehti sai tähän erikoislaatuiseen rakennukseen juhlavuutta, kuten tarkoitus olikin.

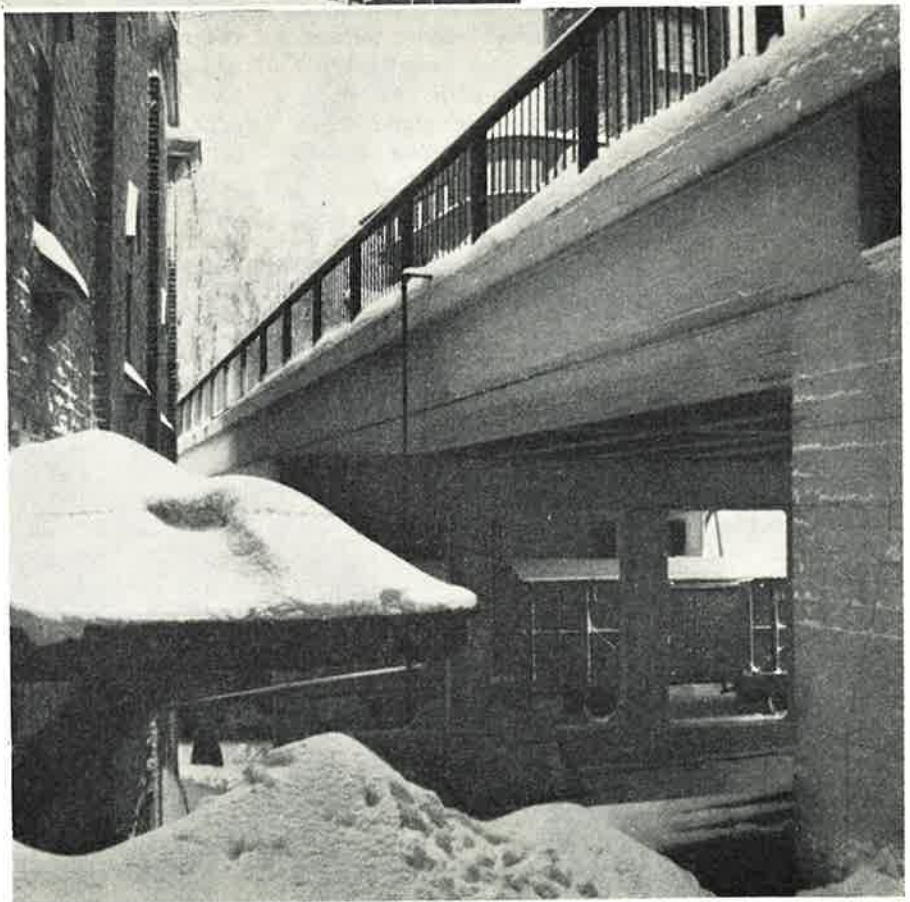
Holvin molemmat sisääntulopäädyt ovat täsmälleen samanlaiset. Pääaukon kahta puolta kohoavat seinät puolipilarimaisina kapeine holvikaarisine aukoineen. Keski-aukon yläpuolella sijaitsevaan suureen puolipyöreään betonilaattaan on sijoitettu yhtiön tunnuskuva aarnikotka ja sen kehykseksi ja taustaksi heraldimallinen, osaksi vaakunakilpeä, osaksi vaakunavaatetta muistuttava koriste, johon liittyy kaksi ristikkäin sijoitettua merkuriuksen sauva. Puoliympyrään on lisäksi merkitty vuosiluku 1922, ja ylempänä katon rajassa sijaitsee neliömäinen kellotaulu. Aarnikotka koristeineen, samoin kuin numerot ja kellotaulu valettiin korjauspajan valimossa mestari Vilho Hyytiäisen johdolla. Taidokkaasti muovaillut kipsimallit ovat yhä tallella valimon mallivarastossa.

Holvirakennelman tiilikatto suippenee kaikilta neliöltä taholtaan keskustaa kohti. Koska holvissa on kuitenkin pituutta enemmän kuin leveyttä, päätyy katto holvikäytävän suuntaiseen harjaan. Keskellä harjaa sijaitsee lipputanko. Samanlainen linnamainen sävy on tavoitettu varastorakennuksessa.

Nämä ovat tuttuja näkymiä meille jokaiselle, jotka olemme päivästä toiseen joutuneet kulkemaan tuon holvin kautta. Mutta liikenteen kasvaessa olemme myös joutuneet toteamaan, millaiseksi "neulansil-

Uusi silta on ratkaisevalla tavalla parantanut Kyminteh-
taan liikenneoloja. Samalla se
on tuonut uuden arkkitehtoo-
nisen lisäpiirteen Kyminteh-
taan näkymiin.

Uuden sillan jyvää piliaris-
toa ja putkistoa.

mäksi" tämä tärkeä kulkuväylä on muodostunut. Siihen aikaan, jolloin holvi rakennettiin ja liikenne ohjattiin kulkemaan sen kautta, elettiin vielä hevosten valtakautta. Nykyisin eivät holvin kautta tapahtuvaa liikennettä ole olleet kuormittamassa yksinomaan autot, vaan trukit ja monenlaiset muut moottoriajoneuvot. Kun kaiken lisäksi paperitehtaan tuotanto kuljetetaan varastoon holvin kautta, on tilanne muodostunut kestävämmäksi.

Tammikuun alkupäivinä suljettiin holvin kautta tapahtuva liikenne ja ohjattiin kulkemaan uutta siltaa myöten. Samanaikaisesti aloitettiin holvin muutostyöt. Sen silta puretaan ja tilalle rakennetaan lattia, joka tulee paperin lajittelu- ja pakkaussalin tasalle. Täten paperisali tulee pitenemään ja liittymään suoraan kehysvarastoon. Pääkonttorin puoleiseen holvin seinämään tulee suuri ikkuna ja toiselle puolelle 3,5 metrin levyinen ovi, jonka kautta paperipaalit ja -rullat kuljetetaan tehtaasta varastoon. Sen sijaan aukkojen yläpuolella olevat koristeet jäävät paikoilleen, joskaan ne eivät tietenkään osu enää silmään yhtä helposti kuin tähän saakka holvin kautta kuljettaessa. Joka tapauksessa tehtaittemme vaiheisiin liittyvä kaunis yksityiskohta säilyy tällä tavoin tulevien polvien nähtäväksi.

Uusi silta on rakennettu kehysvaraston päädyn

viereen muutaman kymmenen metrin päähän holvista. Sitä alettiin rakentaa viime toukokuun alussa ja se avattiin liikenteelle vuoden vaihteessa. Tämä komea silta on 32 metrin pituinen ja 13 metrin levyinen. Ajotien leveys on 10 metriä ja kummallakin sivulla olevien jalkakäytävien 1,5 metriä. Silta on perustettu kolmen maatuen varaan, joista kaksi on viety kallioon saakka ja kolmas on teräsbetonisten paalujen päällä. Rautatien kohdalla on sillan korkeus 560 sm. Sillan kantavan rakenteen muodostaa kahdeksan puolen metrin korkuista teräspalkkia, jotka on samoin kahdeksalla poikkisiteellä yhdistetty toisiinsa. Täten kuorma jakautuu usean palkin kesken. Silta on niin lujaa tekoa, että 70 tonnin painoinen kaivinkonekin voi sen ylittää. Kansirakenteena on 16 sm paksuinen teräsbetonilaatta ja sen päällä 7 sm paksuinen betoninen kulutuskerros. Kummankin jalkakäytävän alla kulkee kanava kaapeleita ja putkia varten. Toinen kanavista on lämpöeristetty ja konttorin puoleiseen päähän on rakennettu maan alle erityinen putkienjakohuone.

Sillan rakentamiseen on tarvittu 60 tonnia muototerästä, 20 tonnia betoniterästä ja 500 m³ betonia. Sillan on suunnitellut yhtiön teknillinen osasto ja konstruoinut dipl.ins. Heimo Paavola tie- ja vesirakennushallituksen siltaosastolta.

Uusi silta johtaa liikenteen pääkonttorin kulmaukseen. Kuva otettu konttorin pääoven edestä.

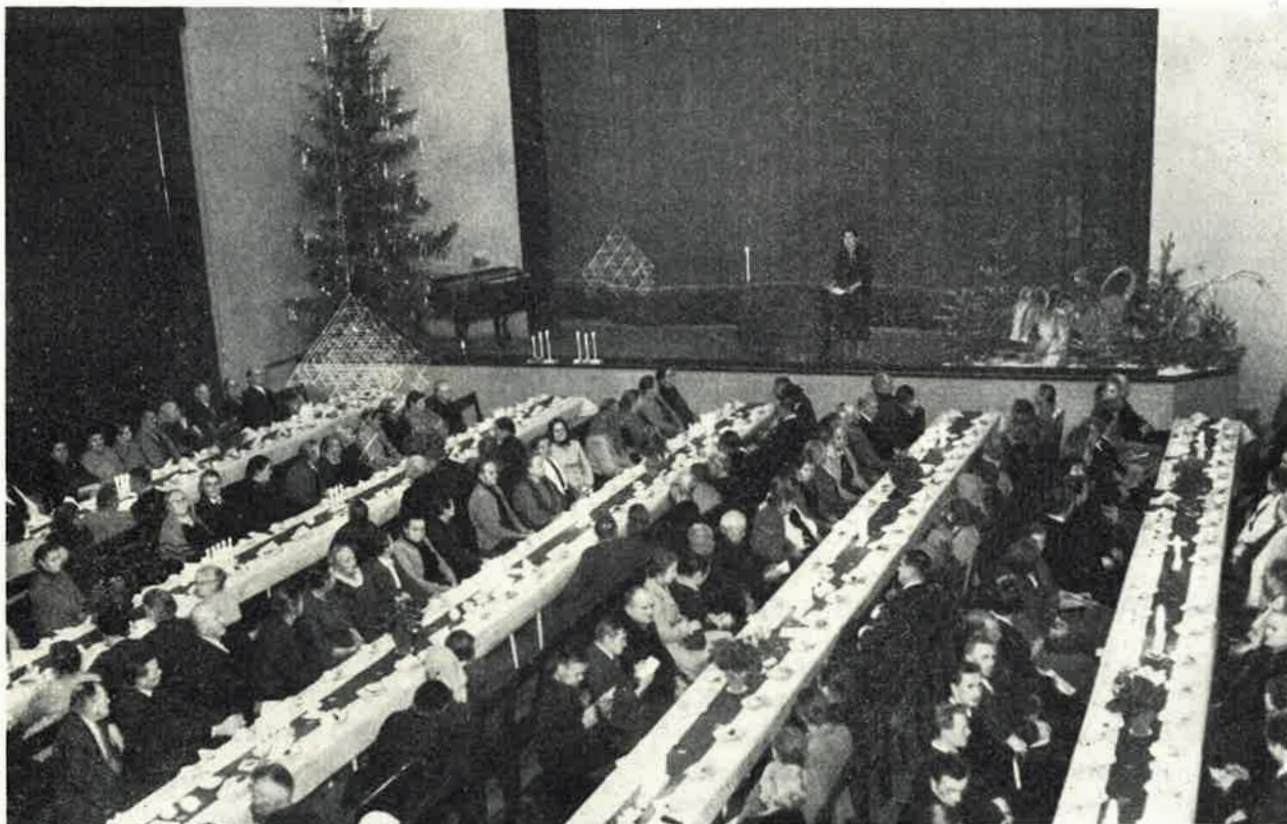

ELÄKELÄISTEN PIKKUJOULUJUHLAT

Ylhäällä: Pastori V. Kalervo Liukkonen puhuu Kymintehtaan juhlassa. — Vieres-
sä: Yleiskuva samas-
ta juhlasta. — Al-
haalla: Joululaulua
lauletaan.

Joulunalusviikoilla vietettävistä epälukuisista pikkujoulujuhlista lienevät yhtiömme eläkeläisille järjestettävät kaikkein hartaimmin odotettuja. Niihin saavutaan miltei 100-prosenttisesti ja tunnelma niissä on aito ja välitön. Aivan sanan mukaisesti niissä "vanha nuortuu ja koukkuselkä suortuu".

Viime joulun edellä pidettiin pikkujoulujuhlat entiseen tapaan Voikan ja Kuusaan seurataloissa. Ohjelma noudatti suurin piirtein samoja linjoja kuin aikaisemminkin. Tervehdyspuheen piti Voikkaalla sosiaalipäällikkö Åke Launikari ja Kuusaalla isännöitsijä Curt Cedercreutz, ja hartauspuheissaan julistivat pastorit E. J. Laurema ja V. Kalervo Liukkonen joulun sanomaa. Lisäksi oli muutakin ohjelmaa, sekä aikuisten että lasten suorittamaa. Väliajalla tarjottiin kahvit makoisine leivonnaisineen ja jaettiin joululehdet. Päätteeksi veisattiin jouluvirsi ja sen jälkeen poistuttiin tyytyväisin ja virkistynein mielin odottamaan oikeata joulua.

Ylhäällä: Ohjelman suoritusta seurataan Voikan juhlassa. — Vieressä: Pastori E. J. Laurema hartauspuhetta pitämässä.

Anni Elo.

Pitkäaikaisesti palvelleita

Jalmar Paulasalo.

PAPERISALIN EMÄNTÄ ANNI ELO

Voikan paperitehtaalta tulee 26. 3. 56 olleeksi 50 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 10. 1. 1889 Iitissä. Jo nuorena neitosena hän tuli työhön Voikan paperitehtaalle, missä sitten onkin koko ajan työskennellyt. Rouva Elo on omistanut koko aikansa työlle, jota hän vieläkin pirteänä ja nuorekkaana suorittaa.

HISSINKULJETTAJA JALMAR PAULASALO

Kymin paperitehtaalta tulee 13. 4. 56 olleeksi niin ikään 50 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 30. 11. 1887 Valkealassa ja tullut työhön 12. 6. 1903 Kymin paperitehtaalle. Oltuaan sitten Kymin ulkotyöosastolla hän muutti v. 1911 Leppäkosken tehtaalle, mistä kuitenkin jo seuraavana vuonna palasi takaisin ja sai työpaikan Voikan paperitehtaalla. Sen jälkeen hän on työskennellyt myös Kymin ja Kuusankosken paperitehtailla eri koneilla, ja viime aikoina hän on ollut hissinkuljettajana Kymin paperitehtaalla.

PUTKISEPPÄ EEMIL BECKLIN

Kymin korjauspajalta tulee 15. 4. 56 olleeksi 45 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 11. 6. 1892 Nastolassa. Perheen muuttaessa Kuusankoskelle hän oli vasta 4-vuotias. Tällöin hänen isänsä aloitti kolme vuosikymmentä kestäneen työskentelynsä yhtiössämme. Jo 14-vuotiaana poika seurasi isäänsä tullen työhön rakennusosastolle, missä toimi muurarin apulaisena. Oltuaan sen jälkeen parisen vuotta prässipöykänä ja rullamiehen apulaisena Kymin paperitehtaalla hän siirtyi v. 1913 Kymin rakennusosastolle ja

sieltä v. 1916 Kymin korjauspajalle, missä siitä lähtien on työskennellyt putkiseppänä.

RAKENNUSTYÖNTEKIJÄ EDVARD JAATINEN

Voikan rakennusosastolta tulee 17. 4. 56 olleeksi samoin 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 3. 9. 1888 Iitissä. Ensimmäisen kerran hän tuli työhön v. 1905 Kuusankosken rakennusosastolle, mistä v. 1921 siirtyi Voikan vastaavalle osastolle. Vuosina 1917—19 hän työskenteli valtion konepajalla Viipurissa vaunujen korjaajana ja oli vuosina 1923—25 Kanadassa rautatie- ja metsätoissa, mutta palasi v. 1926 jälleen Voikkaalle ja on siitä lähtien yhtämittäisesti palvellut rakennusosastolla.

Jaatinen on tunnettu ahkerana ja tunnollisena työntekijänä, joka pitkän palveluksensa on suorittanut yleensä kaikkein raskaimmissa töissä.

KIRVESMIES FABIAN VOLANEN

Kymin rakennusosastolta tulee 23. 2. 56 olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 18. 7. 1892 Jaalassa. Jo 12 vuoden ikäisenä hän lähti kotiaan elatustaan hankkimaan ollen ensin paimenpoikana ja sitten mm. metsä- ja uittotoissa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1916 rakennusosastolle ja muutamaa lyhyttä katkoa sekä parin kuukauden työskentelyä Haukkasuolla lukuun ottamatta hän on yhtäjaksoisesti palvellut samalla osastolla.

VOITELIJA ANSELM SJÖHOLM

Kymin paperitehtaalta tulee 8. 3. 56 olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 4. 12. 1898 Luumäellä. 1. 5. 1915 hän tuli työhön Kuusaan raken-

Eemil Becklin.

Edvard Jaatinen.

Fabian Volanen.

nusosastolle, mistä 21. 8. 22 siirtyi Kymin paperitehtaalle. Siellä hän on työskennellyt paperikoneella rullamiehenä ja silinterimiehenä sekä vuodesta 1945 lähtien voitelijana.

PORAAJA ALPI EEMIL LOISTAMO

Kymin korjauspajalta tulee 10. 3. 56 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 8. 5. 1894 Vesannolla. Työnsä yhtiössämme hän aloitti v. 1912 Voikan paperitehtaalla. Oltuaan sen jälkeen eräillä muilla osastoilla hän siirtyi v. 1928 Kymin korjauspajalle, missä onkin sitten yhtäjaksoisesti työskennellyt, ensin vuoteen 1949 viilaajana ja siitä lähtien poraajana.

PUUTARHURI OLGA HEISKALA

maatalousosastolta tulee 6. 4. 56 olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 5. 11. 1891 Iitissä.

Käytyään Järvilinnan puutarhakoulun v. 1912 hän tuli v. 1913 yhtiömme palvelukseen virkailijain puutarhojen hoitajaksi. V. 1919 hän muutti Helsinkiin, missä työskenteli kolme vuotta kauppapuutarhoissa. Tammikuussa 1922 hän tuli uudelleen yhtiömme palvelukseen Keskuspuutarhaan, missä toimi ammatikoulun tyttöjen puutarhatöiden valvojana. V. 1923 hän siirtyi jälleen virkailijoiden puutarhojen hoitajaksi ja on tässä toimessa edelleenkin. Hän on tunnettu etevänä ammatti-ihmisenä ja on tarmolla ja taidolla suorittanut hänelle uskotut tehtävät saaden osakseen kaikkien luottamuksen.

*Yhtiön johto pyytää kauttamme kiittää kaikkia edellä mainittuja työn veteraaneja heidän uskolli-
sesta uurastuksestaan yhtiön ja samalla koko yhteis-
kunnan hyväksi, ja toivottaa heille menestystä tule-
vien vuosien varalle.*

Anselm Sjöholm.

Alpi Loistamo.

Olga Heiskala.

Aukusti Hietala.

Otto Suur-Nuuja.

Kaarle Rautjärvi.

M E R K K I P Ä I V I Ä

75-VUOTIAS

Apumies Aukusti Hietala, Kymin rakennusosastolta, 26. 3. 56. Hän on syntynyt Sysmässä. Jo 14-vuotiaasta hän on itse hankkinut toimeentulonsa ollen ensin renkinä Heinolassa, sitten metsätöissä Orimattilassa ja myöhemmin kivityömiehenä Pyhtäällä sekä Kotkassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 17. 4. 1908 Verlan tehtaalle, mistä v. 1928 siirtyi Voikkaalle ja sieltä seuraavana vuonna Kyminteh- taalle. Aluksi hän oli rakennusosastolla ja vuodesta 1931 Kuusaan selluloosatehtaalla sen toiminnan lopet- tamiseen eli vuoteen 1940 asti. Siitä lähtien hän on yhtäjaksoisesti työskennellyt rakennusosastolla.

60-VUOTIAITA

Koneenhoitaja Otto Suur-Nuuja, Voikan pa- peritehtaalta, 14. 3. 56. Hän on syntynyt Valkealassa. Jo nuorena hän tuli työhön Voikan paperitehtaalle ja on siellä työskennellyt yhtämittaisesti yli 40 vuotta. Koneenhoitajaksi hänet nimitettiin 1. 1. 1924.

Riisinkäärijä Hilja Maria Aalto, Kymin paperi- tehtaalta, 20. 3. 56. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 7. 12. 1914 Kymin paperiteh- taan paperisaliin ja on nykyisessä toimessaan ollut vuodesta 1924 lähtien. Hän on ottanut osaa eri kuuro- mykkäjäjärjestöjen toimintaan ja on parhaillaankin kuuromykkien Kuusankosken paikallisosaston pu- heenjohtaja. Vapaa-aikoinaan hän on harrastanut taulujen maalaamista.

Kirvesmies Kaarle Rautjärvi, Kymin raken- nusosastolta, 2. 4. 56. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1910 Kymin ulkotyöosastolle ja on siitä lähtien muutamia lyhyitä katkoja lukuun ottamatta työsken- nellyt eri osastoilla. Kymin rakennusosastolla hän on ollut yhtämittaisesti vuodesta 1927 lähtien. Rautjär- ven vapaa-ajan harrastuksista on ensi kädessä mai- nittava urheilu, lähinnä yleisurheilu, paini ja hiihto. Hän on kuulunut Kuusankosken Kisaan vuodesta 1910 ja seuran johtokuntaan 25 vuotta toimien eri aikoina puheenjohtajana, sihteerinä ja rahastonhoitajana, viimeksi mainittuna 22 vuotta. Kisan kunniajäseneksi

hänet kutsuttiin jo yli 20 vuotta sitten. Hän on saanut vastaanottaa opetusministeriön suomen Suomen ur- heilun hopeisen ansioristin sekä TUL:n ja Kisan kul- taiset ansiomerkit. Kymintehtaan työväenyhdistyk- seen hän on kuulunut vuodesta 1912 ja toiminut tä- mänkin yhdistyksen puheenjohtajana, sihteerinä ja rahastonhoitajana. Hän on ollut kunnanvaltuuston jäsenenä, urheilulautakunnan sihteerinä, huoltolauta- kunnan piirimiehenä ja varapuheenjohtajana, vaali- lautakunnan puheenjohtajana, kansakoulun johtokun- nan puheenjohtajana, Kuusankosken Osuusliikkeen edustajiston jäsenenä ja tilintarkastajana sekä raken- nustyöläisten ammattiosaston rahastonhoitajana. Li- säksi hän on kuulunut yhtiön tuotantokomiteaan sekä palokuntaan.

Turvallisuustarkastaja Paul Andersén, sosiaali- osastolta, 3. 4. 56. Hän on syntynyt Hallassa. Lope- tettuaan v. 1913 koulunkäyntinsä hän meni Halla Ab:n palvelukseen ollen kahtena talvena Savonlinnan ja Iisalmen piirien tukkikasöörinä ja sen jälkeen konttoristina Halla-yhtiön tukkikonttorissa. Kymin Oy:n palvelukseen hän tuli v. 1919 kirjanpitäjäksi metsäosastolle, missä toimessa oli vuoteen 1923, jol- loin siirtyi Kymintehtaitten sk:n palvelukseen pai- kallispäälliköksi hoitaen tätä tehtävää ja myöhem- min aluepäällikön virkaa aina sk.-järjestön lakkaut- tamiseen saakka. Nykyisessä virassaan hän on ollut vuodesta 1944 lähtien. Hänen osallistumisestaan yhe- teisiin rientoihin mainittakoon, että hän on kuulunut Kuusankosken Urheiluseuran, Karjalan Ampujapiirin, Kymenlaakson Ampujapiirin, Kymenlaakson Rinta- miesyhdistyksen, Kymenlaakson Reserviupseeri- yhdistyksen, Kuusankosken Metsästäjät ry:n sekä Kymenlaakson riistanhoitopiirin johtokuntiin ja toi- mii Kuusankosken Riistamiehet r.y:n puheenjohtaja- na. Hän osallistui vapaussotaan kohoten Kymenlaak- son pataljoonan komentajaksi, sekä molempiin viime sotiin rintama- ja esikuntapalveluksessa. Kapteeniksi hänet ylennettiin v. 1942. Hän on saanut useita kun- niamerkkejä. Nuorempana turvallisuustarkastaja Andersén harrasti innolla urheilua, erityisesti yleis- urheilua ja hiihtoa sekä jalka- ja pesäpalloa ollen

Paul Andersén.

Taavi Ilmari Taavila.

Armas Rämä.

Nestor Koski.

mukana useissa kilpailuissakin. Myöhemmin oli ampuminen hänen erikoisharrastuksiaan ja hän suoritti mestariluokan vaatimukset kivääri- ja pistooliampumisessa. V. 1934 hän saavutti piirin pistoolikaksintaistelumestaruuden. Hän on saanut Suomen Ampujain Liiton kultaisen ansiomerkin. Hänen muita mieliharrastuksiaan on ollut mm. puutarhanhoito. Kuusankosken Puutarhaseuran järjestämissä puutarhanäyttelyissä hän on saanut lukuisia ensimmäisiä palkintoja.

Rotatiokoneenhoitaja Taavi Ilmari Taavila, Voikan paperitehtaalta, 4. 4. 56. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1914 Kymin ulkotyöosastolle. Oltuaan sitten välillä jonkin aikaa Voikan ulkotyöosastolla hän siirtyi v. 1919 Voikan paperitehtaalte, missä on työskennellyt koko ajan lukuun ottamatta noin 10 kk. kestänyttä palvelua Kuusankosken voimalaitosrakennuksella v. 1941.

50-VUOTIAITA

Mylläri Armas Rämä, Kymin paperitehtaalte, 26. 2. 56. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1. 11. 1939 Eerolan kartanoon maatöihin. Oltuaan sitten 4 vuotta sahalla hän siirtyi 30. 9. 50 Kymin paperitehtaalte paperinkuljettajaksi. Nykyisessä toimessaan hän on ollut 23. 2. 55 lähtien.

Voimalaitoksenhoitaja Nestor Koski, Voikan sähköosastolta, 4. 3. 56. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli jo 13-vuotiaana ja on siitä lähtien asevelvollisuusajan ja sotien aiheuttamaa pakol-

lista keskeytystä lukuun ottamatta yhtäjaksoisesti ollut työssä useilla eri osastoilla. Kymin sähköosastolle hän siirtyi sodan jälkeen toimien voimalaitoksen hoitajana vanhalla vesivoimalaitoksella aina sen lakauttamiseen saakka. Voikan sähköosastolla hän on ollut 25. 3. 55 lähtien työskennellen siellä edelleenkin voimalaitoksen hoitajana. Nuorempana Koski kuului palokuntaan parikymmentä vuotta.

Rotatiokoneenkäyttäjä Väinö Sundström, Kymin paperitehtaalte, 10. 3. 56. Hän on syntynyt Joutsassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 7. 6. 1927 Kymin rakennusosastolle, mistä kuitenkin jo seuraavana vuonna siirtyi Kymin paperitehtaalte voitelijaksi. Rotatiokoneella hän on ollut vuodesta 1940 ja sen käyttäjänä 17. 5. 48 lähtien.

Kirvesmies Hugo Kukkonen, Voikan rakennusosastolta, 17. 3. 56. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1938 kirvesmieheksi Voikan tehdasrakennusosastolle, missä edelleenkin työskentelee. Kukkonen on ollut vuodesta 1949 lähtien luottamusmiehenä Voikan rakennusosastolla. Hän on toiminut myös rakennustyöväen ammattiosaston puheenjohtajana sekä rahastonhoitajana ja kuulunut useita vuosia Kuusankosken kunnan taksoitus- ja terveydenhoitolautakuntaan. Vapaa-ajan harrastuksista tärkein on itseopiskelu, lähinnä yhteiskunnalliset aineet.

Siivooja Hilja Maria Eskola, Kymin selluloosatehtaalte, 20. 3. 56. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1926

Väinö Sundström.

Hugo Kukkonen.

Ole Munne.

Väinö Lukander.

Yrjö Virtanen.

Arvi M. Mäkinen.

Onni Poutiainen.

Evert Mauno.

höyryosastolle, mutta erosi v. 1934 mentyään naimisiin. V. 1946 hän tuli takaisin työhön, sillä kertaa Kuusaan sahalle, mistä siirtyi nykyiseen työpaikkaansa Kymin selluloosatehtaalle.

Jälkivuolija Edvard J o k i n e n, Kymin selluloosatehtaalta, 18. 3. 56. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1922 prässipojaksi Kymin paperitehtaalle. Oltuaan sen jälkeen eräillä muilla osastoilla hän tuli v. 1934 selluloosatehtaalle työskennellen etupäässä kiisutehtaalla sekä Voikan selluloosatehtaan kiisuosaston etumiehenä. Palveltuaan välillä 6 vuotta spritehtaalla hän siirtyi nykyiselle työosastolleen Kymin selluloosatehtaalle, missä nykyisinkin toimii jälkivuolijana kuorimossa.

Hioja Ole Teodor M u n n e, Kymin puuhiomolta, 24. 3. 56. Hän on syntynyt Luumäellä. 16-vuotiaasta lähtien hän on työskennellyt puumassateollisuuden palveluksessa. Vuonna 1922 hän meni työhön Kannuskoski Oy:n puuhiomoon Valkealassa, missä hänen isänsä oli palvellut koko miehuutensa ajan. Siellä nykyisin jo puretussa tehtaassa hän oppi ammatinsa toimien eri tehtävissä, mm. hiojana. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 26. 4. 29 Kymin puuhiomoon hiojaksi, jona on sota-aikojen aiheuttamia keskeytyksiä lukuun ottamatta yhtäjaksoisesti työskennellyt hoitaen tehtävänsä erittäin tunnollisesti. Munne on osallistunut urheilu- ym. toimintaan ja hänelle on uskottu myös luottamustehtäviä. Työosastonsa luottamusmiehenä hän oli vuosina 1950—52.

Bobiinirullaaja Väinö L u k a n d e r, Kymin paperitehtaalta, 28. 3. 56. Hän on syntynyt Luumäellä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 19. 7. 1929 Kymin paperitehtaalle jälkivuolijaksi. Oltuaan välillä viivauskoneella hän siirtyi 20. 5. 40 rullapakkariksi. Nykyisessä toimensa hän on ollut 1. 12. 55 lähtien.

Kompressoriosaston hoitaja Yrjö V i r t a n e n, klooritehtaalta, 29. 3. 56. Hän on syntynyt kuusankoskelaisia. Suoritettuaan ammattikoulun kurssin hän meni v. 1920 porapojaksi rakennusosastolle, mistä v. 1922 siirtyi Kuusankosken sahalle toimien siellä eri tehtävissä, kunnes vuonna 1930 tuli klooritehtaan kennoosastolle. Nykyisessä toimensa hän on sota-aikaa lukuun ottamatta ollut vuodesta 1932, jolloin kompressoriosasto valmistui. Virtanen oli mukana sodassa haavoittuen vaikeasti hyökkäysvaiheen aikana Ihanalassa.

Purkaja Arvi Magnus M ä k i n e n, Kymin ulkotyöosastolta, 8. 4. 56. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen 30. 8. 1920 Kuusankosken rakennusosastolle. Työskenneltyään tällä osastolla useaan otteeseen hän siirtyi maaliskuussa 1929 muualle, mutta palasi heinäkuun alussa 1937 takaisin yhtiön työhön kuusenvuolijaksi Kymin ulkotyöosastolle. Sen jälkeen hän palveli Kymin höyryosastolla ja Kuusaan sahalla sekä puutarhassa ja sodasta palattuaan lokakuusta 1944 lähtien puiden latojana Voikan puuhiomossa. Sieltä hän siirtyi 18. 2. 46 Kymin ulkotyöosastolle, jonka kirjoissa on edelleenkin.

Leikkuukoneen aputyöläinen Meeri Elvira O n n e l a, Kymin paperitehtaalta, 17. 4. 56. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 4. 7. 1922 Kymin paperitehtaalle. Työskenneltyään sitten puuhiomossa, puutarhassa, rakennusosastolla ja korjauspajalla hän tuli 1. 6. 51 jälleen paperitehtaalle nykyiseen toimeensa leikkuukoneelle.

Insinööri Onni Antero P o u t i a i n e n, Voikan puuhiomolta, 18. 4. 56. Hän on syntyperäinen voikkaalainen ja tuli ensimmäisen kerran yhtiömme palvelukseen jo v. 1921 Voikan koskityömaalle. Päättettyään opiskelunsa yhteiskoulussa hän työskenteli useita vuosia Voikan paperitehtaan laboratoriossa. Oltuaan sitten harjoittelijana paperikoneilla hän lähti opiskelemaan Tampereen Teknilliseen Opistoon, jonka paperiosastolta valmistui insinööriksi vuonna 1933. 1. 6. 33 lähtien hän on toiminut insinöörinä Voikan puuhiomolla. Hänen harrastuksistaan mainittakoon, että hän kuului sk.-järjestöön sen lakkauttamiseen asti sekä Voikan Urheilu-Veikkojen jalkapalloilun edustusjoukkueeseen ollen sen maalivahtina usean vuoden ajan. Myös ampuminen ja shakki kuuluivat nuorempana hänen harrastuksiinsa ja useissa ampu-makilpailuissa hän edusti kotipaikkakuntaansa hyvällä menestyksellä. Ins. Poutiainen on Kymenlaakson teknillisen yhdistyksen ja Pohjois-Kymen Insinöörit ry:n jäsen. Kuusankosken kerhoon hän on kuulunut kerhon perustamisesta lähtien.

Putkiseppä Evert M a u n o, Voikan korjauspajalta, 18. 4. 56. Hän on syntynyt Valkealan Saarennessa. Työnteon hän aloitti jo 16-vuotiaana ollen talvet Kymin selluloosatehtaalla prässipoikana ja kesät Pukinsaaren tukinlajittelussa. Parin vuoden kuluttua hän siirtyi Kymin selluloosatehtaan korjauspajalle, missä

Mestarikerhon nykyinen johtokunta. Istumassa vas. lukien mestari K. Valjakka, ylipuutarhuri P. Vuorinen (puh.joht.) ja mestari E. Eklund. Seisomassa mestarit E. Vertanen, Y. Teinilä ja T. Hopea. Kuvasta puuttuu ylimestari N. Andersson.

Mestarikerho 20-vuotias

Syyskuussa v. 1935 kokoontuivat mestarit A. Hopea, V. Lahtinen, A. Myöhänen, V. Nieminen, J. Nikula, F. Valjakka, K. Virta ja V. Virtanen pohtimaan työjohtajia yhdistävän kerhon perustamista Kuusankoskelle. Yhtiö oli jo aikaisemmin luovuttanut entisen huoltokonttorin huoneistosta kaksi huonetta perustettavaa kerhoa varten sekä n. 200 teosta käsittävän kirjaston. Vielä samana syksynä kutsuttiin koolle yleinen kokous, jossa valittiin kerholle ensimmäinen johtokunta. Se sai myös tehtäväkseen laatia kerholle säännöt. Johtokuntaan valittiin A. Harlin puheenjohtajaksi, F. Valjakka varapuheenjohtajaksi, V. Lahtinen sihteeriksi, K. Virta rahastonhoitajaksi ja A. Hopea kerhomestariksi sekä varajäseniksi J. Nikula ja P. Vuorinen. Johtokunnan kokoonnuttua 12 kertaa olivat säännöt yleiselle kokoukselle esitettävässä kunnossa. Ne hyväksyttiin yksimielisesti ja samalla myös nimi kerholle. Näin pääsi kerhon toiminta alkamaan jäsenmäärän ollessa 80. Seuraavana vuonna oli jäseniä 96 ja kolmantena vuotena 101. Korkein jäsenmäärä on ollut 194. Tänä vuonna kuuluu kerhoon 186 jäsentä. Kerhon jäseneksi on sääntöjen mukaan hyväksytty muitakin kuin varsinaisesti työnjohtajatehtävissä olevia, mm. kirjureita, varastonhoitajia ym., joita kerhossa on n. 30—40 henkeä.

Kerhon puheenjohtajina ovat toimineet A. Harlin 3 vuotta, V. Tuominen 3 vuotta, A. Hopea 5 vuotta, K. Virta 1 vuoden, N. Andersson 2 vuotta ja nykyinen puheenjohtaja P. Vuorinen 5 vuotta. Muut nykyisen johtokunnan jäsenet ovat E. Vertanen, T. Hopea, K.

Valjakka, E. Eklund, N. Andersson ja Y. Teinilä. Kunniajäseniksi on kerho kutsunut monivuotiset johtokunnan jäsenet ylimestari A. Hopea ja ylipuutarhuri P. Vuorisen.

Ensimmäisistä vuosista alkaen oli kanssakäyminen kerholaisten keskuudessa erittäin vilkasta. Kerhoyms. iltoja oli usein ja tilaakin alkuvuosien jäsenmäärälle riittävästi. Myöhemmin ovat tilat käyneet ahtaiksi lisääntyneelle jäsenmäärälle. Jatkuvasti on kerhon huoneisto ollut monien erilaisten johtokuntien kokoontumispaikkana, samoin on kerhon johtokunta harkintansa mukaan luovuttanut sen jäsentensä erilaisia tilaisuuksia varten. Kerhon ohjelmaan ovat opintomatkat kuuluneet alusta alkaen ja niitä on tehty melkeinpä kaikkiin etelä-Suomen puunjalostusteollisuuslaitoksiin, kaikkiaan 24:lle paikkakunnalle. Nämä retket ovat olleet hyvin suosittuja ja joskus on lähdetty jopa kolmellakin linja-autolla. Kerhon toiminnasta mainittakoon vielä mm. erilaiset juhlat.

Viime joulukuun 5. p:nä kerho vietti 20-vuotisjuhlansa Kymintehtaan virkamiesklubilla. Kutsuvieraisiksi oli kutsuttu kaikki eläkkeellä olevat mestarit, yhtiön edustajat, perustajajäsenet ja kunniajäsenet sekä Voikan mestarikerhon edustajat nousten osanottajamäärä kaikkiaan 150 henkeen. Tervehdyspuheen piti mestari E. Vertanen ja varastoekspeditööri T. Korhonen esitti katsauksen kerhon tähänastiseen toimintaan. Juhlijaa kerhoa onnittelivat mm. Kymin Oy:n puolesta isännöitsijä C. Cedercreutz ja Voikan mestarikerhon puolesta teknikko A. Tallgren.

työskenteli asevelvollisuusaikaansa saakka. Sen jälkeen hän tuli Voikan korjausosastolle ja on nykyisessä toimessaan ollut vuodesta 1951 lähtien.

Kierteenleikkaaja Herman Rihu, Kymin korjauspajalta, 21. 4. 56. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1923 viilaajaksi Kuusaan seluloosatehtaalte. Pieniä katkoja lukuun ottamatta hän

työskenteli sitten samassa ammatissa eri osastoilla, kunnes v. 1940 siirtyi Kymin korjauspajalle. Myös hänen isänsä oli aikoinaan yhtiön työssä, jossa hänelle kertyi nelisenkymmentä palvelusvuotta. Rihu oli mukana talvisodassa haavoittuen vaikeasti. Hän on osallistunut Sotainvaliidiien Veljesliiton Kuusankosken alaostaston toimintaan.

Kultamitalimies

Työnjohtaja Hugo Heiskalan 50 yhtiöläisvuotta tuli täyteen viime tapaninpäivänä ja kultainen ansiomerkki annettiin hänelle seuraavana päivänä Kymin-
tehtaan virkamiesklubilla järjestetyssä tilaisuudessa. Yhtiön varatoimitusjohtaja Knut von Troil piti työn veteraanille puheen esittäen hänelle yhtiön johdon kiitokset ja kiinnitti hänen rintapieleensä yhtiön kultaisen ansiomerkkin. Tilaisuudessa olivat lisäksi läsnä rakennusosaston päällikkö Unto Viherlaiho, sahanhoitaja Aarne Heijari ja sos.pääll. Ake Launikari.

Palontorjunnassa kunnostautunut

Viime kesäkuun 3. päivän iltana syttyi Voikan paperitehtaassa viidennellä paperikoneella ensimmäisen kuivausryhmän takana tulipalo, jonka sammuttamisessa silinterimies Uuno Heimonen osoitti esimerkillistä valppautta, neuvokkuutta ja rohkeutta. Huomatessaan palon hän kiiruhti lähimpään koneen vieressä sijaitsevaan palopostiin ja suuntasi suihkun tulipesäkkeeseen toisten konemiesten hälyttäessä palokunnan. Tuli levisi kuitenkin räjähdysmäisesti, eikä Heimonen voinut estää sen valtaa. Sakean savun keskellä letkun kanssa ryömien hän yritti joka tapauksessa varjella konehuopia tulelta, ja tukalasta tilanteesta huolimatta hän pysyi paikoillaan siihen saakka, kunnes palokunta saapui paikalle ja sammutti palon. Kone joutui palon johdosta seisomaan vuorokauden, mutta ilman Heimosen ripeätä sammutustointia olisi palolla voinut olla kohtalokkaammat seuraukset.

Voikan paperitehtaan johdon ehdotuksesta on Teollisuus-Palo myöntänyt silinterimies Heimoselle kun-

niakirjan ja tunnustuspalkinnon hänen esimerkillisestä toiminnastaan edellä kerrotun palon sammuttamisessa.

Kuvassamme Voikan paperitehtaan teknillinen johtaja, dipl.ins. T. Z. Wiklund ojentaa silinterimies Uuno Heimoselle kunniakirjan ja tunnustuspalkinnon.

Ansiomerkkien jako

suoritettiin entiseen tapaan loppiaisena Virkamieskerholla, jonne ansiomerkkien saajat oli kutsuttu puolisoineen. Läsä oli myös tehtaan johtohenkilöitä sekä merkinsaajien lähimpiä esimiehiä. Sosiaalipäällikön tervehdyssanojen jälkeen suoritti isännöitsijä T. Timgren rouva Tellervo Laitisen avustamana ansio-merkkien jaon 25 vuotta yhtiön palveluksessa olleille. Kahvinjuonnin aikana seurusteltaessa kuultiin mielenkiintoisia asioita entisestä elämästä Juankoskella useamman polven ruukkilaisten kertomina. Merk-

kien saajien puolesta kiitti Veikko Leskinen yhtiötä lausuen samalla toivomuksen, että työnantajan ja työntekijöiden väliset suhteet pysyisivät aina yhtä hyvinä. Tilaisuuden päätyttyä kyydittiin juhlavieraat yhtiön autolla koteihinsa.

Kuvassa merkin saajat vasemmalta lukien: viilaaja Veikko Hirvonen, varastonhoitaja Hannes Korhonen, kirvesmies Veikko Leskinen ja hollanterimies Alvar Tuppurainen.

50-vuotiaita

Erik Hakkarainen.

Kalle Hakkarainen.

Selma Mustonen.

Muurari Erik Hakkarainen 28.2.56. Hän on syntynyt Nilsissä, mistä v. 1919 muutti Juantehtaalle isänsä apulaiseksi muuraustöihin. Oltuaan välillä viisi vuotta poissa yhtiön palveluksesta hän tuli v. 1930 takaisin vakinaiseksi muurariksi, jossa toimesta on

Vanhusten joulujuhla

pidettiin 18.12. seuratalossa. Soittokunnan soitettua O. Salinin johdolla muutamia kappaleita lausui sosiaalipääällikkö U. Rantamo kutsuvieraat tervetulleiksi. Mieskvartetin laulettua opettaja Korhosen johdolla ja rovestinna Airi Pulkisen ja rehtori Saga Björkellin esitettyä nelikätistä pianonsoittoa päästiin hyvään joulutunnelmaan, jota yhteisesti laulettu jouluvirren jälkeen lääninrovasti Erkki Pulkisen puhe lisäsi. Puheen päätyttyä kantoivat emäntinä toimineet kont-

torin naisvirkailijat höyryävät puurovadit pöytiin. Puuronsoiton lomassa nähtiin pienten lastentarhalaisten rouva Ulla Hirvosen johdolla esittämiä joululeikkejä ja -kuvaelmia. Myös Juankosken Sekakuoro oli saapunut ilahduttamaan vanhuksia. Kahvinjuonnin aikana ja jälkeen suoritettiin erilaisia kilpailuja. Joulupukin käytyä kajautti soittokunta loppumarssin, mihin tämä tunnelmallinen ja virkistävä tilaisuus päättyi.

koko ajan ollut. Palvelusvuosia on kertynyt 32. Hän on saanut yhtiön ansiomerkin 25 vuoden palveluksestaan. Hakkarainen on kuulunut jäsenenä tuotantokomiteaan. Aikaisemmin hän on ollut innokas hiihtäjä ja kalamies.

Märkäpuristaja Kalle Hakkarainen 1.3.56. Hän on syntynyt Muuruvedellä, mistä pikkupoikana muutti Juankoskelle isän tullessa tehtaaseen töihin. Vainainisesti yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1934 rakennusosastolle, mistä sittemmin siirtyi sahalle työskennellen siellä edelleenkin peräsahurina sahan käydes-

sä ja muuna aikana pääasiassa puuhiomossa märkäpuristajana. Hakkarainen on Karjalankosken kansakoulun johtokunnan jäsen.

Saunottaja Selma Maria Mustonen 20.4.56. Hän on syntynyt Nilsiässä, mistä v. 1934 muutti Juankoskelle ensin yksityisten palvelukseen ja v. 1937 Juankosken palvelukseen. Naimisiin mentyään hän jäi pois työstä, mutta palasi miehensä jäätyä eläkkeelle takaisin, ensin sahalle ja sirkkelille. Vuonna 1953 hän siirtyi virkailijoiden ja työnjohtajien saunan hoitajaksi.

Ruotsalainen perheineen vastavalmistuneen komean talonsa edustalla.

Ensimmäisessä aravatalossa asutaan

Hyppyrimäen asuntoalueelle nousee jälleen uusia kauniita omakotitaloja. Nyt käynnissä oleva rakentaminen on keskittynyt Hyppyrimäeltä tulevaisuudessa Akonpohjaan suuntautuvan päätien varrelle. Viimeisenä oikealla tämän tien varressa sijaitsee Oiva Ruotsalaisen rakentama uusin omakotitalo, joka on ensimmäinen aravalainoituksen turvin rakennettu omakotitalo Juankoskella. Pistäydymme tämän vuoksi tutustumassa siihen.

Tavanmukainen uuden kodin omistajan onnellisuus kuvastui tämänkin talon isäntäväen kasvoista. Rouva Raisa Ruotsalainen oli erikoisesti ihastunut väljiin tiloihin sekä vesi- ja viemärijohtojen mukanaan tuomiin mukavuuksiin. Muuton aiheuttamassa jännityksessä oli tälle karjalaissyntyiselle rouvalle muistunut vielä mieleen talvisodan aikainen "evakkoon" lähtö, ja nytkin oli pakkasta yli 40 astetta. Myös Oiva Ruotsalainen oli tyytyväinen esitellessään suurelta osalta omien kätensä aikaansaamaa tulosta. Rakennus on kohonnut melkein amerikkalaisella vauhdilla. Pohjan kaivuun Ruotsalainen aloitti viime vuonna viikko jälkeen juhannuksen ja asumaan päästiin joulukuun

16. pnä. Ruotsalaisen talossa on alakerrassa kaksi huonetta ja keittiö, pinta-alaltaan 70 m², ja yläkerrtaan tulee erillinen mukavuuksin varustettu 32 m²:n asunto. Kellarikerroksessa sijaitsevat muut tarvittavat tilat, kellarit, puuvajat, sauna ja autotalli. Kaivokin oli sattunut kellarikerrokseen, joten ei tarvitse pelätä putkien jäätymistä. Koko talon kustannusarvio oli noin 2 milj. markkaa ja aravalainaa myönnettiin siihen 800.000 markkaa.

Mainittakoon, että Juankoskella oli vuonna 1954 mahdollisuus ensimmäisen kerran anoa aravalainaa. Tällöin oli hakijoita 10, joista 7 sai lainaa keskimäärin 686.000 markkaa. Heistä on neljä yhtiön palveluksessa, nimittäin Armas Neuvonen, Hannes Hartikainen, Toivo Tuovinen ja Oiva Ruotsalainen. Hylkäämisen perusteena oli kahdella rakennustöiden alkaminen, joka silloin oli ehdoton este aravalainan myöntämiselle, ja yksi anomus hylättiin alaikäisten lasten puuttumisen vuoksi.

Vuonna 1955 oli aravahakemuksia Juankoskelta 10, joista yhtiön palveluksessa olevien 5.

Hyppyrimäen omakotialuetta talvisessa asussaan.

Toivo V. Kemppilä.

Toivo Kylliäinen.

Sulo Kokkonen.

MERKKIPÄIVIÄ

70-VUOTIAS

Työmies Villehard Vainio Heinolan Jyrängössä 17.1.56. Hän on ollut yhtiömme palveluksessa Nynäsin tilalla useaan otteeseen ja vuodesta 1940 lähtien yhtäjaksoisesti. Monen muun työn ohella hänen tehtäviinsä on kuulunut metsätyö- ja uittovälineiden korjaaminen sekä kunnostus. Keveästi nousee häneltä vielä pajavasara ja puhtaan veistoksen jättää kirves. Vainio on muuten niitä harvoja vanhan ajan heinolalaisia, jolla lapsuudestaan saakka on ollut tilaisuus läheltä seurata yhtiön omistaman Nynäsin kartanon aikaisempia vaiheita, ja niinpä hänellä onkin vuosikymmenien takaisista tapahtumista kerrottavana lukemattomia tarinoita.

60-VUOTIAITA

Metsäteknikko Toivo Valfrid Kemppilä Kangasniemen Rauhajärvellä 19.2.56. Hän on syntynyt Padasjoella maanviljelijän poikana. Valmistuttuaan v. 1919 metsäteknikoksi Evon metsäkoulusta hän tuli 1.10.19 yhtiömme palvelukseen piirityönjohtajaksi Päijänteen hoitoalueen Nynäsin piiriin. Sieltä hän 1.11.23 siirtyi Kangasniemen piiriin, missä edelleenkin työskentelee. Kemppilän sydäntä lähellä on aina ollut metsänhoito ja niinpä hän onkin tehnyt kauden jälkeä metsissä, joita hän on joutunut hoivamaan. Omaten vaatimattoman ja rehdin luonteen hän on saavuttanut niin esimiestensä kuin muidenkin kanssaihmiensä luottamuksen ja arvonnannon. Kymin Oy:n hopeisen ansiomerkin hän sai v. 1947. Varsinaisen työnsä ohella Kemppilä on toiminut puheenjohtajana valtiolistien ja kunnallisvaalien vaali-

lautakunnissa sekä useat vuodet Rauhajärven kansakoulun johtokunnassa.

Työnjohtaja Toivo Kylliäinen Savitaipaleella 6.3.56. Hän on ollut yhtiömme metsäosaston palveluksessa vuodesta 1915 lähtien, jolloin tuli työnjohtajaksi Savitaipaleen piiriin. Samassa piirissä hän työskentelee edelleenkin, nykyisin vanhempana työnjohtajana. Hänen tehtäviinsä kuuluu ennen kaikkea omien mutta myös ostometsien hakkuun ja ajon sekä moninaisten metsänhoidollisten töiden valvonta. Uskollisena kutsumukselleen hän on ehtinyt suorittaa jo pitkän päivätyön ja hänet tunnetaan ahkerana ja luotettavana työnjohtajana. Hän omaa hillityn ja rauhallisen luonteen, johon sisältyy myös aimo annos huumoria. V. 1947 Kylliäinen sai yhtiön hopeisen ansiomerkin pitkäaikaisesta palveluksesta.

50-VUOTIAITA

Työnjohtaja Aatto Toivonen Hartolassa 25.2.56. Hän hoiti v:sta 1924 alkaen Joutsan Pekkasten papin maataloustöitä, kunnes v. 1929 ryhtyi vuokrautoilijaksi Joutsan kirkolla. V:sta 1931 lähtien hän oli Lahden Saha Oy:n palveluksessa työnjohtajana vuoteen 1939 saakka, jolloin tuli yhtiömme palvelukseen aputyönjohtajaksi Hartolan Kartanahon tilalle ollen tässä toimessa edelleenkin. Toivonen tunnetaan tarmokkaana ja työteliäänä miehenä, joka nauttii esimiestensä luottamusta.

Kirvesmies Sulo Kokkonen Ristiinan Juvelassa 24.3.56. Suuren perheen jäsenenä hän joutui jo poikasena itse hankkimaan elatuksensa sekä metsä- että myös rakennustöissä oppien tällöin kirvesmiehen vaativan ammatin. Vuonna 1942 hän tuli yhtiömme palvelukseen Honkataipaleeseen, missä hän siitä lähtien on työskennellyt lauttaus- ja uittotyössä sekä kirvesmiehenä. Erikoisesti on hänen ammattitaitoaan ja kokemustaan käytetty hyväksi proomujen uusimis- ja korjaustöissä. Kokkonen on ahkera ja tunnollinen työntekijä.

Ansiomerkkejä metsämiehille

Kouvolassa 7.1.56 järjestetyssä juhlatilaisuudessa jakoi ylimetsänhoitaja Harry Willman Kymen hoitoalueessa pitkäaikaisesti palvelleille Kymin Oy:n ansiomerkin. Kuvassa vasemmalta lukien: metsätyömiehet Nestori Lahtinen ja Lauri Ahvenainen, metsätyönjohtaja Antti Nurkka, metsätyömies Taneli Rinne, metsätyönjohtaja Väinö Niemi, metsätyömies Johannes Torniainen ja metsätyönjohtaja Väinö Liikkanen. Heistä Rinne on ehtinyt palvella yhtiötä jo 50 vuotta, muut 25 vuotta.

Tammikuun 13. päivänä Heinolassa järjestetyssä tilaisuudessa jakoi metsänhoitaja J. Niinikoski konttoripäällikkö E. Berglundin avustamana 25-vuotis-ansiomerkin työnjohtaja Aimo Mäkiselle ja metsätyömies Kalle Salmiselle Päijänteen hoitoalueesta.

Jyväskylässä jakoi metsänhoitaja G. Duncker metsänhoitaja G. Thomén avustamana 6.1.56 järjestetyssä tilaisuudessa ansiomerkin 25-vuotisesta palveluksesta työnjohtaja Elis Liperolle, aputyönjohtaja Väinö Jukkalalle ja metsätyömies Vieto Nättille Keski-Suomen hoitoalueesta.

Savon hoitoalueen aluemetsänhoitaja K. Niskanen ja piiriesimies L. Nikander luovuttivat viimeksi mainitun kodissa 7.1.56 25-vuotisansiomerkin metsätyömies Paavo Hänniselle.

Metsätyömies Veikko Mularille myönnetyn ansiomerkin luovuttivat 6.1.56 Kainuun hoitoalueen aluemetsänhoitaja H. Söderlund ja piiriesimies S. Rotko ansiomerkinsaajan kodissa Hautamäen salolla.

Metsätyönjohtaja
Väinö Nurmela

Tammikuun 10. pnä kuoli Saarijärvellä äkillisen sydänkohtauksen saatuaan metsätyönjohtaja Väinö Nurmela 59 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt 27.6.1896 Saarijärvellä. Oltuaan ensin Puutavara-yhtiö Kymmene Ab. & Kumppanien, Joh. Parviaisen Tehtaat Oy:n ja Haarlan Selluloosatehdas Oy:n palveluksessa hän tuli 1.4.1931 Kymin Oy:n Saarijärven piiriin metsätyönjohtajaksi työskennellen siellä kuolemaansa saakka. Tehtävänsä Nurmela hoiti uskollisesti ja tunnollisesti.

Poismennyt jäivät lähinnä kaipaamaan puoliso ja lapset.

Työturvallisuusnäyttelyyn tutustumassa. Vasemmalta lukien ins. T. Rundberg, turvallisuustarkastaja P. Andersén, yli-ins. E. Alander, konttoripääll. E. Karling ja dipl.ins. R. Saarnio.

TURVALLISUUSPÄIVÄT

17.—20. 1. vietettiin Högforsin tehtaalla turvallisuuspäiviä. Tehtaan seuratalolle oli Teollisuus-Tapaturma täksi ajaksi järjestänyt näyttelyn, jossa esinein ja kuvin esiteltiin sattuneita tapaturmia ja niiden aiheuttajia. Näyttelyn ja turvallisuuspäivien avajaiset pidettiin tiistaina 17.1. Tilaisuus alkoi yli-ins. E. Alanderin tervehdyssanoilla. Hän selosti tehtaalla suoritettua turvallisuustyötä ja julisti sitten turvallisuuspäivät ja näyttelyn avatuksi. Tämän jälkeen dipl.ins. R. Saarnio Teollisuus-Tapaturmasta selvitteli tapaturmantorjuntatyötä ja sen merkitystä teollisuudessamme. Näyttelyn selostuksen suoritti ins. T. Rundberg Teollisuus-Tapaturmasta. Havainnollisesti ja eloisasti hän kertoi, miten eri esineet olivat näyttelyyn joutuneet ja minkälaisen tapaturman ne olivat aiheuttaneet. Moni tapaturman syy selvisi esittelyn aikana läsnäoleville.

Kahvitarjoilun jälkeen nähtiin liikuntaneuvoja L. Savolaisen ohjaamia turvallisuusaiheisia kuvaelmia. Lopuksi ins. Rundberg näytti elokuvia, joista kävi

selville mm., miten voimme torjua tapaturmia ja miten epäasiallinen vaatetuskin voi tapaturmia aiheuttaa.

Kun tehtaallamme sattuu eniten silmätapaturmia, oli näyttelyn yhteyteen järjestetty suojussilmälasi-näyttely, jossa kävijät saivat äänestää parhaimmaksi katsomaansa. Osanotto äänestykseen olikin vilkasta. Äänestäjien kesken arvottiin 3 pöytäkelloa, joiden omistajiksi joutuivat Arvo Taponen trukkosastolta, Toini Valo emalilaitokselta ja Toivo Mäkinen liesiosastolta.

18.—20. 1. suoritettiin tarkastuksia tehdasosastoilla. Tällöin kiinnitettiin erityistä huomiota sähkö- ja nostolaitteisiin. Eri osastojen insinöörit, pääluottamusmies ja turvallisuustoimikuntien edustajat antoivat apuaan tarkastuksen onnistumiselle.

Turvallisuuspäivillä oli puoli päivää omistettu tehtaan konepajakoululle. Nuoret ammattinsa aloittavat konepajakoululaiset saivat tällöin luentoja ja elokuvien avulla tutustua tehtaan turvallisuustyöhön ja tapaturmavaaroihin. He kävivät myös työturvallisuusnäyttelyssä.

Turvallisuuspäivät antoivat varmasti virikkeitä ja uusia ajatuksia niille osallistuneille. Teollisuus-Tapaturman erittäin onnistuneeksi todettu näyttely siirtyi Högforsista Tainionkoskelle Enso-Gutzeitin tehtaille.

Lauantaina 14.1. oli Högforsin tehtaan Virkamieskerholle järjestetty juhlatilaisuus, jossa jaettiin ansiomerkit kunniakirjoineen niille työntekijöille, jotka viime vuoden aikana tulivat palvelleiksi yhtiötä 25 vuotta. Tilaisuus muodostui erittäin juhlavaksi sen vuoksi, että samassa yhteydessä ojennettiin asemapäällikkö August Auerille yhtiön kultainen ansiomerkki 50 vuoden palveluksesta.

Ansiomerkkien saajat ja kutsuvieraat lausui vuorineuvos Gustaf Arppe tervetulleiksi tilaisuuteen. Hän mainitsi, että tehtaalle tällaisten työn veteraanien panos merkitsee paljon. Yhden miehen työ tuntuu usein vähäiseltä, mutta kun miehiä on useita ja he uskollisesti suorittavat työnsä, on heidän panoksensa kokonaisuutena katsoen ratkaisevaa laatua. Lopuksi puhuja kiitti merkinsaajia uutterasta ja uskollisesta työstä. Vuorineuvoksetar Carin Arppe kiinnitti tämän jälkeen kultaisen ansiomerkin asemapäällikkö Auerin rintaan. Auer tuli tammikuussa olleeksi 50 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän aloitti Vattolan puuhiomolla, mutta siirtyi 7 vuoden kuluttua rautatien palvelukseen kohoten Karkkilan asemapäälliköksi. Uskollisesti suoritettun päivätöyön jälkeen hän jäi helmikuun 1. p:nä 1956 eläkkeelle.

ANSIOMERKKIEN JAKOTILAISSUUS

25-vuotismmerkin saivat tällä kertaa seuraavat: ekonomi Stig Calamnius, konttoripäällikkö Laila Kuusinen Salon tehtailta, osastopäällikkö Einar Lindman, emalilaitoksen apumies Aleksi Lusenius, konttoristi Lauri Mustila, ekonomi Kurt Nordberg, kirvesmies Eino Ojanen, viilaaja Uno Rantakoski Salon teh-

tailta, keernantekijä Aimo Salonen, työnjohtaja Kauko Sireeni ja mallipuuuseppä Emil Vahtera.

Ansiomerkkien jaon jälkeen asemapäällikkö Auer kiitti tehtaan johtoa tilaisuuden järjestämisestä. Hän muisteli puheessaan menneitä aikoja ja henkilöitä 50 vuoden takaa. Juhla päättyi yhteiseen kahvinjuontiin.

Ylhäällä: Vuorineuvoksetar Carin Arppe kiinnittää 50-vuotisansiomerkin asemapääll. August Auerin rintaan.

Vieressä: Ansiomerkin saaneet. Istumassa vas. lukien Stig Calamnius, Laila Kuusinen, August Auer, Einar Lindman ja Emil Vahtera. Seisomassa Kurt Nordberg, Kauko Sireeni, Lauri Mustila, Aimo Salonen, Eino Ojanen, Aleksi Lusenius ja Uno Rantakoski.

Koulusta valmistuneet uudet ammattimiehet.

HÖGFORSIN TEHTAAN KONEPAJAKOULU

17.12.55 pidettiin tehtaan seuratalossa Högforsin tehtaan konepajakoulun 13:n lukuvuoden päättäjäisilaisuus, johon oppilaiden lisäksi oli saapunut runsaasti myös heidän vanhempiaan, jopa Kuopiosta saakka, sekä muitakin ammattikasvatuksesta kiinnostuneita henkilöitä. Sali oli jouluaiheisesti koristeltu ja sen toiselle sivuseinustalle oli asetettu oppilaiden näyte- ym. töitä esille. Tehtaan torvisoittokunnan kajaautettua Artturi Nygrenin johdolla alkumarssin piti koulun rehtori, ins. T. Nissinen puheen, jossa hän käsitteli koulun toimintaa kuluneen vuoden aikana sekä ammattikasvatuksen merkitystä ja tärkeyttä. Koulun I luokan oppilaitten esitettyä vapaaliiketoimistelua liikuntaneuvoja Leo Savolaisen johdolla puhui oppilaskunnan puheenjohtaja Lauri Tammilehto. Hän mainitsi mm., että nyt koulun kurssin suorittaneet oppilaat ovat saavuttaneet erittäin merkittävän ja heille henkilökohtaisesti tärkeän tavoitteen, pohjan jalkojensa alle, jolta on helpompi ponnistella eteenpäin tulevaa elämää varten. Puhuja kiitti tehtaan ja koulun johtoa sekä opettajakuntaa kaikesta siitä, mitä oppilaat ovat heiltä saaneet, ja kohdisti lopuksi sanansa kouluun vielä jääville toivottaen heille menestystä ja kehoittaen heitä vaalimaan koulun hyvää mainetta. Puheen päätyttyä esiintyi oppilasorkesteri oppilas Tuomo Tuomisen johtamana, mikä esiintyminen oli ensimmäinen laatuaan lukuvuoden päättäjäisilaisuudessa. Sen jälkeen seurasi todistusten ja

stipendien jako, jonka suoritti koulun johtokunnan puheenjohtaja, yli-insinööri E. Alander rehtori Nissisen avustamana. Päästötodistuksen ja ammattipätevyyskirjan saivat seuraavat nyt valmistuneet ammattimiehet, joita oli kaikkiaan 19: sähköasentaja Lauri Tammilehto, työkaluviilaaja Antero Roininen, mallipuuseppä Lauri Virolainen, työkalujyrsijä Jaakko Soikkeli, työkalujyrsijä Reijo Seppänen, putkiasentaja Pekka Hakala, viilaaja-hioja Pauli Pesonen, viilaaja Kauko Sirro, koneasentaja Risto Helenius, malliviilaaja Heimo Berg, putkiasentaja Kalevi Koivunieni, viilaaja Tauno Koponen, levyseppä Veli-Tapani Ojanen, työkalukopiojyrsijä Raimo Nieminen, sähköasentaja Matti Jousisto, malliviilaaja Eero Paju, hitsaaja Olli Topio, hitsaaja Pentti Hyytiäinen ja työkaluviilaaja Mikko Rintala.

Todistusten jaon päätyttyä ojensi yli-ins. Alander alempien luokkien parhaille oppilaille myönnetty stipendit, joita saivat seuraavat: III luokalta ohutlevyseppä Erpo Hietaketo mk 5.000:—, piioittaja-hitsaaja Kaino Ruoho mk 3.000:— ja työkaluviilaaja Heikki Johansson mk 1.000:—, II luokalta viilaaja Eino Berg mk 3.000:—, sorvaaja Raimo Melava mk 2.000:— ja viilaaja Kalevi Helenius mk 1.000:— sekä I luokalta sorvaaja Valto Juhani Henell mk 3.000:—. Tämän jälkeen yli-ins. Alander piti puheen kiittäen koulun rehtoria ja opettajia sekä oppilaita ja toivottaen menestystä nyt valmistuneille ammattimiehille.

kuin myös koulussa edelleen opiskeleville. Sosiaali-päällikkö Erkki Mattsson ojensi I luokan oppilaalle Ari Moilaselle kauppalan raittiuslautakunnan myöntämän raittiin ja esimerkillisen urheilijan palkinnon, hopeamaljan. Mainittakoon, että edellisenä vuotena sai samanlaisen palkinnon konepajakoulun oppilas Lauri Koivula. Vielä jakoi liikuntaneuvoja Leo Savolainen palkinnot vuoden parhaista urheilusuorituksista. Sitten seurasi kahvitarjoilu, jonka aikana torvisoittokunta soitteli, ja lopuksi tutustuttiin oppilastöiden ja työnäytteiden näyttelyyn.

Oppilaskunnan lähetystö kävi jättämässä koulun rehtorille, ins. Toivo Nissiselle sekä työnopettajille Aarne Lundbergille ja Paavo Saaristolle arvokkaat taidelasimaljakot muistoksi ja kiittolisuuden osoitukseksi kuluneista kouluvuosista.

TYÖNÄYTTELY

Koulun päättäjäistilaisuudessa oli esillä suurin osa ammattipätevyyskirjan saantiin oikeuttavia näytetöitä, joiden taso oli varsin korkeata luokkaa. Joukossa oli muutamia harvinaisuuksiakin. Niistä mainittakoon erityisesti koneasentajaoppilas Risto Heleniuksen suunnittelema ja valmistama automoottorin ja muidenkin moottoreiden tai koneiden akselin säädettävä pyörästyskalvain, jollaisia ei Suomessa aikaisemmin ole tehty. Aikaa siihen oli tarvittu 120 työtuntia. Näytetöistä oli eniten aikaa vaatinut U-mallinen 800 kg:n valimosenokka, jonka oli valmistanut hitsaajaoppilas Olli Topio käyttäen aikaa valmistusvaiheeseen 300 tuntia. Tärkeimmistä näyttelystä poissa olleista näytetöistä mainittakoon koulun primuksen, sähköasentajaoppilas Lauri Tammilehdon työ, joka on paikoillaan tehtaan uudessa huoltorakennuksessa ja käsittää ravintolakeittiön suuren pääjakotaulun kytkinkaavion. Tämä sähkötekniillisesti varsin vaativa ja mitä moninaisimmilla varmuus- ja varokelaitteilla varustettu jakotaulu sisältää satoja liitoksia ja yhtymäkohtia sekä mittareita ja osoittimia. Molemmat

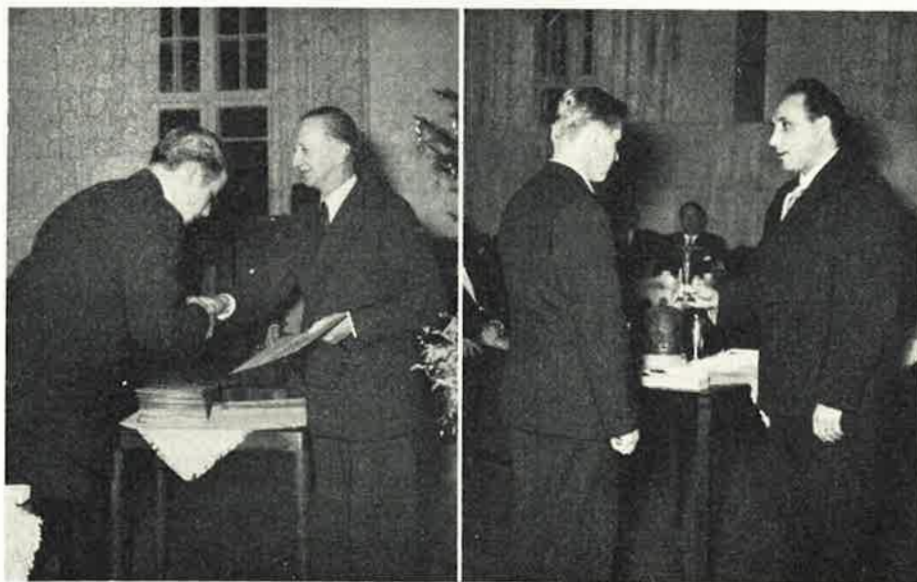
putkiasentajat, Pekka Hakala ja Kalevi Koivuniemi suorittivat kaikki mainitun huoltorakennuksen ja sen keittiön johtojen kanssa kysymykseen tulevat työt siten, että Hakala asensi paikoilleen keittiökalustot monine putkistoineen tarvitin siihen aikaa 221 tuntia. Koivuniemi taas asensi kaikki ruokalarakennuksen lämpö-, höyry- ja vesijohtoputkistot sekä ilmastointiin tarvittavat puhallinpatterit. Aikaa siihen kului saman verran kuin Hakalaltakin eli 221 tuntia.

Näyttely herätti tälläkin kertaa suurta mielenkiintoa ja paikkakuntalaiset kävivät siihen runsain joukoin tutustumassa.

JÄLLEEN RUNSAASTI PYRKIJÖITÄ KOULUUN

Huolimatta sanomalehti-ilmoittelun supistamisesta mahdollisimman vähiin aiheutti uuden lukuvuoden alkaminen jälleen runsaasti tiedusteluja eri tahoilta maata, yhteensä yli 400. Pyydettyjä hakemuskäyäkkeitä palautettiin määräaikana kaikkiaan 164 kpl. Uusia oppilaita otettiin tällä kertaa 30. Edellisenä vuotena oli otettu 25 ja sitä ennen vain 15—20 oppilasta vuosittain. Koulun kurssi on, kuten tunnettua, nelivuotinen ja oppilasmäärä lähentelee nyt sataa. Uusista oppilaista ovat karkkilalaisia Jaakko Arosuo, Yrjö Jaatinen, Veikko Jousisto, Tenho Lahdenpää, Kalevi Moisander, Unto Ojala, Heikki Parovuori, Reijo Paunila, Arvo Ranta, Pekka Saarela, Reima Salminen, Matti Saloranta, Erpo Suominen, Tarmo Suominen, Risto Tuovinen ja Pentti Vettenranta sekä lähiseudulta Erkki Aalto Pusulasta ja Osmo Jokinen Selkistä. Muut hyväksytyt ovat Aetsästä Martti Berg, jonka kaksi veljeä on jo ennestään konepajakoulussa, Savonlinnasta Pekka Nousiainen, jonka veli on nykyisin karkkilalaisia, Merikarvialta Hannes Nygård, Munakasta Erkki Peräsalo, Rautjärveltä Aulis Rautio, Lapinjärveltä Vilho Tikka, Tuurista Paavo Reuna-Tuuri ja Jaakko Tuuri sekä omasta yhtymästä Aarno ja Ilkka Tuominen Hallasta ynnä Pauli Räsänen Juankoskelta.

Yli-ins. E. Alander ojentaa päästökirjan luokan primukselle Lauri Tammilehdolle ja sos.pääll. E. Mattsson raittiin urheilijan palkinnon oppilas Ari Moilaselle.

Fredrik Nilsson.

Siivo Salmi.

Paavo Laaksonen.

MERKKIPÄIVIÄ

60-VUOTIAS

Insinööri Fredrik Nilsson piirustuskonttorista 22. 3. 56. Hän on syntynyt Sippolassa. Kymin Oy:n palvelukseen hän tuli 2. 5. 1908 ja on toiminut mm. metsäosastolla, Kuusankosken sahalla, laboratoriossa ja höyryosastolla. Högforsin Tehtaalle hän siirtyi 15. 9. 46 suunnittelijaksi lämpötekniilliselle osastolle. Samasta vuodesta alkaen hän on myös toiminut opettajana tehtaan konepajakoulussa ja vuodesta 1948 Karkkilan työväenopistossa. Ins. Nilssonin harrastuksista mainittakoon palokuntatyö, musiikki, teatteri ja paini. Kuusankoskella ollessaan hän toimi jonkin aikaa Kymintehtaan Urheiluseuran puheenjohtajana ja sihteerinä.

50-VUOTIAITA

Hitsaaja Siivo Salmi kattilaosastolta 12. 3. 56. Hän on syntynyt Hausjärvellä. Tehtaan työhön hän tuli 2. 8. 1939 ja työskentelee nykyisin hitsaajana kattilaosastolla.

Puhdistaja Paavo Laaksonen puhdistamosta 31. 3. 56. Hän on syntynyt Karkkilassa. Työhön tehtaalle hän tuli 4. 9. 1935 puhdistamoon työskennellen siellä edelleenkin.

Varastonhoitaja Ilmari Kylmäkorpi varastosta 18. 4. 56. Hän on syntynyt Karkkilassa. Työhön tehtaalle hän tuli 2. 6. 23. Oltuaan maaliverstaalla, konepajalla ja liesiosastolla hänet nimitettiin varastonhoitajaksi, mitä tointa hoitaa edelleenkin. Kylmäkorpi

toimii äskettäin perustetun Högforsin Riistamiehennimisen metsästysyhdistyksen rahastonhoitajana.

Puhdistaja Kustaa Nordman puhdistamosta 27. 4. 56. Hän on syntynyt Karkkilassa. Työhön tehtaalle hän tuli 28. 4. 1936 puhdistamoon ja on siellä edelleenkin toimessa.

LAHDEN TEHTAAT

Sulo Lehtinen.

60-VUOTIAS

Viilaaja Sulo Ilmari Lehtinen 17. 4. 56. Hän on syntynyt Kärkölässä, mistä jo poikasena muutti Lahteen. Tehtaan palveluksessa hän on ollut yhtäjaksoisesti sen perustamisesta eli 1. 3. 1932 lähtien toimien nykyisin koneiden kokoojana.

Palkintolahjoitus

Karkkilan kauppalanhallitus on lahjoittanut Högforsin tehtaan poikapalokunnalle kiertopalkinnoksi upean maljan kilpailtavaksi poikien kesken tietokilpailussa ja 3-ottelussa. Tietokilpailussa on vastattava kymmeneen kysymykseen, jotka kaikki ovat palokuntatoiminnan alalta. 3-otteluun kuuluvat 60 m juoksu, pituushyppy ja kuulantöntö ja lasketaan pisteet siinä kansakoululaisten pistelaskutaulukon mukaan. Pisteitä annetaan lisäksi käyttäytymisestä

yleensä ja erikoisesti harjoituksissa sekä siitä, miten usein on käynyt harjoituksissa. Vuoden lopulla lasketaan pisteet yhteen ja voittaja saa maljan seuraavaksi vuodeksi haltuunsa. Kolmelle parhaalle annetaan henkilökohtaiseksi palkinnoksi pienoismalli maljasta.

Ensimmäisen kerran kilpailtiin maljasta viime vuonna ja palkinnot jaettiin tehtaan palokunnan joulujuhlassa. Parhaiten järjestys oli seuraava: 1) Veikko Jousisto 461,24 pist. 2) Pekka Saarela 408,81. 3) Olavi Leino 397,52. 4) Risto Tuovinen 395,05. 5) Kalevi Helenius 393,86 pistettä.

Högforsin ruukin historiaa

V

Maailmansodan ja sitä seuranneen murrosajan puristuksessa

Ensimmäistä maailmansotaa edeltäneinä vuosina kehitettiin Högforsin tehtaan tuotantokoneistoa ja työmenetelmiä määrätietoisesti ja seurauksena olikin huomattava tuotannon lisääntyminen. Tähän vaikutti osaltaan myös kotimaisen metalliteollisuuden tuotannon sekä markkinoiden vakauttaminen Suomen Metalliteollisuuskonttorin ansiosta. Högforsin tehdas luopui lämpöalan asennustoiminnasta, mutta sen sijaan lämpöalan tarvikkeiden tuotanto kasvoi ilahduttavassa määrin. Suuri edistysaskel oli Hyvinkään—Karkkilan rautatien valmistuminen v. 1911. Elettiin voimakasta nousukautta ja suunniteltiin uusia laajennuksia. Wattolan uuden voimalaitoksen ja valimon lisärakennuksen perustustyöt olivatkin jo käynnissä, kun maailmansota yllättäen syttyi ja muutti yhdellä iskulla tilanteen myös Högforsin tehtaan kohdalta.

SUPISTETTUJA TYÖVIIKKOJA

Högforsin tehtaan johto joutui vaikean tilanteen eteen. Eniten aiheutti epävarmuutta ulkomailta tuotavan raudan ja kivihiilen vastainen saanti. Onneksi varastossa oli melkoisia määriä takkirautaa ja koksia, joten suoraa päätä ei jouduttu pulaan. Niitä oli kuitenkin käytettävä säästään ja sen tähden työpäivien luku rajoitettiin kolmeen päivään viikossa. Vakinaiselle työvälle pyrittiin takaamaan säännöllinen, joskin niukka toimeentulo. Parin kuukauden päästä onnistuttiin saamaan pienehkö rautaerä Ruotsista ja työviikko muutettiin 4-päiväiseksi.

Vähitellen alettiin kuitenkin tottua uusiin olosuhteisiin ja ryhdyttiin jatkamaan kesken jääneitä rakennustöitä. Vuoden 1915 aikana Wattolan voimalaitos ja valimon lisärakennus saatiin valmiiksi. Työviikkoa ei kuitenkaan voitu pidentää. Päinvastoin oli osittain palattava kolmen työpäivän viikkoon. Tämä rajoitus ei johtunut yksinomaan raaka-aineen säästämistä, vaan markkinoilla vallitsi myös hiljaiselo rakennus- ja asennusalan lamaantumisen johdosta. Ainoastaan taloustavaralla oli riittävästi kysyntää.

Kolmantena sotavuonna useimmat Suomen suuret konepajat oli jo otettu palvelemaan sodankäyntiä. Raaka-aineita ostettiin mielikuvituksellisiin hintoihin, mutta keisarikunnan armeijan ja laivaston varustamiseksi tehdyistä valmisteista saatiin myös korkea hinta. Högforsillakin olisi ollut mahdollisuuksia antautua palvelemaan sodan jumalia, mutta yhtiön johto ei langennut tähän kiusaukseen, vaan tyytyi melkein olemattomiin kotimaisiin markkinoihin ja rauhanajan tuotteiden valmistamiseen. Sen sijaan Wattolan puuhiokkeella olisi ollut kysyntää vaikkamillä mitalla. Sodan johdosta puuhiokkeen kysyntä

lisääntyi Venäjällä, vastaavasti hinnat kohosivat, ja Wattolan puuhiomo pääsi luonnollisesti tästä suotuisasta hinnankehityksestä osalliseksi. Sotavuosien tilinpäätökset eivät muodostuneetkaan tappiollisiksi. Tähän vaikutti osaltaan rahanarvon aleneminen. Kaksinkertaiseksi kohonnutta hinnannousua ei näet ollut vastaamassa yhtä suuri valmistuskustannusten nousu.

Tilanne oli kuitenkin kaikkea muuta kuin tyydyttävä. Työväestö alkoi yhä äänekkäämmin osoittaa mieltään. Sen rahapalkka oli työpäivien rajoituksen johdosta supistunut puoleen. Hätää lieventääkseen työväestö sai kylläkin ostaa maataloustuotteita yhtiön tiloilta rauhanajan hintoihin eikä sen tarvinnut maksaa vuokraa yhtiön asunnoista, mutta nämä eivät korvanneet ansiotulon menetystä. Mieliä pysyi edelleen rauhattomana ja useat työntekijät hakeutuivat muuante parempiin ansioihin.

OSAKE-ENEMMISTÖ VAIHTAA OMISTAJAA

Pian uudet tapahtumat seurasivat toistaan nopeammin kuin kukaan olisi osannut odottaa. Elokuussa 1916 toimielias liikemies Victor Hoving tiedusteli Ramsayn veljeksiltä, olisivatko he halukkaat myymään Högfors-yhtiön osake-enemmistön hänelle ja parille hänen ystävälleen. Jo kuukautta myöhemmin tehdas vaihtoi omistajaa, ja Ramsay-suvun pitkäaikainen hallituskausi päättyi Högforsissa. Kauppaan sisältyi ehto, että myös muilla osakkeenomistajilla oli oikeus saada osakkeistaan sama hinta kuin enemmistöryhmällä, mikäli he määräaikaan tarjosivat ne lunastettaviksi. Vaihto omistajien kesken tapahtui hankauksitta. Ainastaan yhtiön toimitusjohtaja Pohjolan-Pirhonen ei ollut tyytyväinen muuttuneeseen asiointilaan. Hoving ei saanut häntä taivutetuksi suotuvaisemmaksi ja seurauksena olikin Pohjolan-Pirho-

*Valimon rakennuksia Fa-
gerkullan mäeltä päin näh-
tynä. Kuva on 1920-luvun
puolivälin tienoilta.*

sen luopuminen yhtiön palveluksesta. Uudeksi johtajaksi suunniteltiin Wolter Ramsayn poikaa insinööri C. G. Wolter Ramsayta. Täten olisivat Ramsay-perin-
teet yhä jatkuneet Högforsissa. Nuori Ramsay tuns-
i kuitenkin enemmän vetoa paperiteollisuutta kohtaan
ja kieltäytyi tarjouksesta. Hän suorittikin sittemmin
pitkän ja ansiokkaan päivätyön Kymin paperitehtaan
teknillisenä johtajana. Pian onnistuttiin saamaan
näköpiiriin uusi kyvykäs mies, Fiskarsin tehtaan tek-
nillinen johtaja, insinööri Joel Ström, jonka kanssa
tehtiin viiden vuoden sitoumus.

Ennen johtajakysymyksen ratkaisua oli jälleen
omistussuhteissa tapahtunut yllättävä käänne. Jo seu-
raavana päivänä, kun Högfors-yhtiön osake-enem-
mistö oli vaihtanut omistajaa, kamariherra Linder oli
alkanut neuvotella Hovingin kanssa yhteisistä eduista,
ja muutamaa päivää myöhemmin olivat osakkeet siir-
tyneet Linderin käsiin. Siten syrjäisessä Högforsissa
tapahtui äkillinen palatsivallankumous keskellä
maailmansotaa.

KAMARIHERRA LINDER HÖGFORSIN HERRANA

Kamariherra Hjalmar Linderin kausi Högforsissa
ei kestänyt kuin kaksi vuotta, mutta tapahtumista ja
värikkyydestä ei sinä aikana ollut puutetta. Tietenkin
poikkeuksellisilla olosuhteilla oli siihen osuutensa,
mutta myös erikoislaatuisen kamariherran otteet oli-
vat jotakin uutta ja ainutlaatuista.

Linder oli merkillinen persoonallisuus. Hän oli
kyvykäs ja loisteliäs maailmanmies, mutta hänellä oli
myös heikkouksia. Hän oli ristiriitaisuuksien ja vas-
takohtien mies. Hänen verenperintönsä antaa valai-
sua hänen erikoislaatuisuuteensa. Isänsä puolelta
skoonelaista alkuperää ollut suku oli kunnostautunut
Mustion ruukin kehittäjänä ja etujen valvojana.
Myöhemmin suku aateloitiin ja Hjalmar Linderin
isä oli ylihovihahtimestari, senaatin puheenjohtaja ja
ministerivaltiosihteeri Constantin Linder. Äitinsä
puolelta Hjalmar Linder polveutui venäläisestä pa-
jarisuvusta, jolle Katariina Suuri oli antanut kreiv-
illisen arvon. Tämä venäläinen sukuperintö ilmeni-
kin voimakkaasti Hjalmar Linderissä ja hänen elä-
mäntavoissaan. Hän valmistui lakimieheksi ja ryhtyi
asianajajaksi. Myöhemmin hän toimi puuhakkaana
kartanonherrana ja antautui teollisuusmieheksi pe-
rustaen Mustion puuhiomon sekä Lohjan selluloosa-
tehtaan.

Högforsin tehtaan siirtyminen hänen yritystensä
joukkoon tuntui siten varsin luonnolliselta. Tapansa
mukaisesti hän kävi heti innolla järjestämään tehtaan
asioita. Lokakuun 20. p:nä 1916 hän otti Högforsin teh-
taan johtamisen huolekseen Lohja—Kytäjä yhtiön
kautta, johon hänen laajan toimintansa kaikki langat
yhtyivät. Eikä kestänyt kuin muutamia päiviä, kun
Högforsin tehdas kävi kuusi päivää viikossa. Tämä oli
mahdollista siten, että hän osti huippuhintoihin
harkkorautaa sekä koksia ja otti vastaan sotatarvike-
tilauksia.

Sotahankinnat käsittivät etupäässä miinoja. Aluksi sovittiin 10.000 kappaleen valmistamisesta ja vuoden 1917 alussa tehty toinen erä käsitti 25.000 miinaa. Tällä tavoin Högforsin tehtaalle saatiin riittävästi työtä. Mutta Linder osasi olla myös varovainen, ja kun lopullinen luhistuminen Venäjällä tapahtui, ei hän joutunut kärsimään arvottomien ruplasaatavien johdosta, kuten oli monen muun sotatarviketeollisuutta harjoittaneen teollisuuslaitoksen laita.

Eniten tuottivat Linderille tänä aikana huolta työväestön keskuudessa vallinneet levottomuudet. Vaikka hän oli tunnettu hyväntekeväisyydestään ja sosiaalisesta ajattelutavastaan, ei Högfors luonnollisesti naina kiihkeinä aikoina säästynyt levottomuuksilta. Mutta toisaalta on sanottava, että ”punainen aika” sujui Högforsissa rauhallisemmin kuin monilla muilla paikkakunnilla. Pahimman kriisiajan Linder oli Tukholmassa, mutta heti sieltä palattuaan hän ryhtyi jälleen johtamaan Högforsiaan ja jo alkukesästä 1918 tehdas saatiin jälleen käyntiin. Häntä elähdytti yhteistyö tehtaalaistensa kanssa ja kartanoidensa avulla hän koetti hankkia riittävästi myös elintarvikkeita.

Linder oli siten valmis vetämään ristin menneisyyden ylle ja jatkamaan työntekoa, niin kuin ei mitään olisi tapahtunut. Hän toi julki nämä ajatuksensa myös sanomalehdistön palstoilla, mutta joutui — mielet kun olivat vielä kuohuksissa ja jyrkästi puolesta tai vastaan — vaikeaan ristiriitaan yleisen mielipiteen kanssa. Tämä vaikutti häneen siinä määrin, että hän

päätti jättää Suomen ikuisiksi ajoiksi. Mutta vaikka hän poistuikin Suomesta katkeroituneena, muisti hän sitä pian huomattavin lahjoituksin, mm. Högforsille hän lahjoitti 2 milj. markkaa virkailijoiden ja työläisten eläkerahaston pohjasummaksi.

ENSIMMAISEN MAAILMANSODAN JÄLKEISET VUODET

Lokakuussa 1918 Linder myi kaiken kotimaassaan olevan omaisuutensa 40 miljoonan markan kauppahinnasta. Näkyvimpänä nimenä ostajien joukossa oli helsinkiläinen suurkauppias Leopold Lerche. Pian tämä suuri omaisuus jaettiin kotimaisten yritysten ja intressipiirien kesken, mutta Lerchellä oli jatkuvasti määräysvalta niihin kaikkiin nähden. Hän itse tuli Högforsin Tehdas ja Wattolan Puuhiomo Osakeyhtiön osakekannan omistajaksi ja yhtiön hallituksen puheenjohtajaksi. Yhtiön nimi lyhennettiin muotoon Högforsin Tehdas Osakeyhtiö. Lerchen mukana Högfors joutui moniin taloudellisiin uudestijärjestelyihin, joita tässä yhteydessä ei kannattane lähemmin selostaa. Riittänee kun mainitsemme, että hänen taitavan toimintansa ansiosta rautatieyhtiö siirtyi v. 1922 kokonaisuudessaan Högfors-yhtiön haltuun ja että maaomaisuus lukuisten tilanostojen kautta kasvoi lähes kaksi ja puoli kertaa suuremmaksi entiseen verrattuna.

Högforsin tehtaan kannalta ensimmäiset sodanjälkeiset vuodet olivat epävakaita aikaa, mikä johtui maan ja koko maailman yleisestä taloudellisesta ti-

Vasemmalla valimon rakennuksia ja oikealla osa konepajaa. Etualalla kautta maan tunnettuja artikkeleita matkalla tehtaasta markkinoille. Kuva 1920-luvun alkuvuosilta.

lanteesta. Lisäksi tulipalo tuhosi vuoden 1918 lopulla perusteellisesti tehtaan konepajan koneineen, raaka-aineineen ja koko- sekä puolivalmisteineen. Tämä aiheutti usean kuukauden työnseisauksen. Tehtaan tuotannosta näinä epävakaina vuosina saamme luottettavan kuvan harkkoraudan ja romun kulutuksen perusteella. Se oli ennätysvuonna 1913 ollut 3.750 tonnia, mutta viimeisenä sotavuonna 1918 vain 850 tonnia. Sitten se alkoi kohota, mutta vasta v. 1923 se nousi jälleen yli 3.000 tonnin eli tarkemmin sanottuna 3.450 tonniin. Tehtaan laajentamiseen suhtauduttiin näinä vuosina ymmärrettävistä syistä varovaisesti. Joka tapauksessa rakennettiin uusi konepaja ja uusittiin koneistoa. Tänä aikana parannettiin ennen kaikkea asuntotilannetta rakentamalla useita uusia työläisasumuksia.

WATTOLAN PUUHIOMON VIIMEISET VAIHEET

Lerche oli jättänyt yhtiön nimestä pois Wattolan, ja tämä seikka jo ikään kuin ennakoiti tämän vanha-aikaiseksi jääneen ja vailla kehitysmahdollisuuksia olevan tuotantolaitoksen tulevaa kohtaloa. Jo Hjalmar Linder, Mustion puuhiomon ja Lohjan selluloosatehtaan perustaja, oli suhtautunut vieroksuvasti tähän pikkuhiomoon ja samalla tavoin ajattelivat asiasta uudet omistajat. Kun puunjalostusteollisuuden vientimarkkinat länteen päin kuitenkin pian avautuivat, lankesi Högfors-yhtiön johto kiusaukseen ja pani Wattolan pyörät keuhällä 1919 jälleen pyörimään. Suoritettiin hiomossa vielä kalliit korjaustyötkin. Puuhiokkeen äkillisen hinnannousun ansiosta tämä Wattolan jälkinäytös osoittautuikin aluksi onnistuneeksi toimenpiteeksi, mutta se ei sittenkään kehoittanut jatkamaan. Veden niukkuus aiheutti hiomon laajentumiselle luonnolliset esteet. Vuoden 1922 aikana Wattolan puuhiomo kävi vielä kuuden kuukauden aikana yhtä vuoroa, mutta sen jälkeen sen pyörät pysähtyivät lopullisesti. Aikanaan Högforsin tehtaan painiskellessa vaikeuksia vastaan se oli monta kertaa ollut hyvänä tukena ja turvana, mutta nyttemmin se oli näytellyt osansa loppuun.

Vuoden 1923 päättyessä Högforsin Tehdas Osakeyhtiön toimitusjohtaja, insinööri Joel Ström luopui tehtävästään, jota hän oli innolla ja taidolla hoitanut seitsenvuotiskauden. Olosuhteet olivat sinä aikana olleet harvinaisen epäkiitolliset. Oli eletty maailmansodan loppumyllerrykset, Venäjän vallankumous, oma vapaussotamme ja maailmansotaa seuranneet epävakaiset vuodet. Högforsin tehdas oli selviytynyt ohi karikkojen kunniakkaasti ja oli saapunut uuden aikakauden kynnykselle.

M E R K K I P Ä I V I Ä

75-VUOTIAS

Eläkeläinen Tahvana Eskola 2.3.56. Hän on syntynyt Seiskarissa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1920 sahalle, mistä v. 1925 siirtyi selluloosatehtaalle kalkinkärrääjäksi. Eläkkeelle hän jäi v. 1940.

70-VUOTIAITA

Eläkeläinen Viktor Keveri 22.3.56. Hän on syntynyt Kymissä. Ensimmäisen kerran hän tuli Hallan lautatarhalle v. 1900 kausityöhön ja siirtyi parin vuoden kuluttua vakinaiseksi työskennellen enimmäkseen lautatarhalla veturinkuljettajana. Palveltuaan yhtiötä noin 50 vuotta hän jäi eläkkeelle v. 1953.

Eläkeläinen Otto Jalava 9.4.56. Hän on syntynyt Pyhtäällä. V. 1925 hän tuli selluloosatehtaalle rasvaajaksi ja siirtyi v. 1947 ulkotyöosastolle. Eläkkeelle hän jäi v. 1953.

60-VUOTIAS

Sähköasentaja Rudolf Heikkilä 6.3.56. Hän on syntynyt Kymissä. V. 1920 hän tuli sähkömieheksi Hallan selluloosatehtaalle, mistä v. 1941 siirtyi samaan toimeen sahan puolelle.

50-VUOTIAITA

Työnjohtaja Vilho Vilander 29.3.56. Hän on syntynyt Elimäellä. V. 1946 hän tuli Hallaan auto-korjaamon esimieheksi ja on tässä toimessa edelleenkin.

Tukkienuittaja Niilo Karvonen 17.4.56. Hän on syntynyt Kotkassa. Ensimmäisen kerran hän tuli työhön v. 1921 Hallan lautatarhalle. Hän on ollut vuoroin lautatarhalla ja sahalla ja työskentelee nykyisin sahalla tukkienuittajana.

Viktor Keveri.

Vilho Vilander.

HALLAN TEHTAAT

TOIMITUKSEN TUOLILTA

Hyvät lukijamme. Sitten viime tapaamisemme on käyty vaaliuurnilla valitsemassa kolmeasataa valittua. Ja kun tätä naputustamme luetaan, ovat hekin puolestaan valinneet maallemme päämiehen.

Jännityksen aiheita on ollut muitakin. Maidon hinnasta on puhuttu muuallakin kuin maitojonossa. Ja me kaikki tiedämme vallan hyvin, että kun maidon hinnasta tulee riitaa, niin siinä kahakassa voivat jopa hallitukset kukistua.

Porkkala on myös vetänyt koko kansan huomion puoleensa. Sitä ympäröivä raja on pyyhkäisty pois ja Porkkala on palannut Suomi-aitinsa helmoihin.

Kaiken kukkuraksi olemme eläneet jännittävässä olympiatunnelmissa. On saatu ilon aiheita, jos tietysti pettymyksiäkin. Valtava näyttää olevan Suomen kansan mielenkiinto urheilua kohtaan. Jännätään, veikataan, hurrataan, sadatellaan ja jossitellaan. Tiedättehän, väärät voiteet, kuntokäyrän huippu saavutettu liian aikaisin ja epäedullinen lähtönumero. Joskus tajutaan syyksi sekin, että voittaja on ollut oman maan poikia ja tyttöjä parempi. No niin, ylipäänsä urheilu kaikkine kannunvalantoinenkin on reiluhenkistä, ja kaiken lisäksi se on harmitonta ja viatonta. Enemmän vain sellaisia asioita pohdittavaksi, niin jää vähemmän aikaa räjähtää ikävien riitakysymysten parissa.

Satuimme istumaan junassa juuri viimeisenä olympiapäivänä. Mäenlasku oli parhaillaan menossa, mutta kun kellään matkustajalla ei ollut mukanaan matkadiot, tuskittelivat matkustajat, että mitenkä lieenee pullat uunissa siellä Cortinassa. Jos olisi istuttu linja-autossa, niin tietysti liikennöitsijän puolesta olisi tarjottu radiokuulumiset, mutta rautatiet — niin palvelevaiseksi kuin sekin on viime aikoina muuttunut — ei vielä katso radion kuuluvan matkustajavaunun kalustoon.

Mutta pian päästiin asioiden tasalle. Kun junailija saapui vaunuun, tiesi hän jo kertoa muutamista ensimmäisistä hypyistä. Hän hallitsi varmasti asiansa, tunsikin kaikki nimikuulut tekijämiehet ja oli selvillä heidän mahdollisuuksistaan. Kun tultiin seuraavalle asemalle, piipahti junailija asemarakennukseen, siepasi tuoreimmat tiedot, ja niin matka jatkui jännityksen kohotessa yhä korkeammalle ja junailijan vain parantaessa reportaashiaan. Ja sitten se laukesi. Taisi junailijan ääni hieman värähtää, kun hän kuu-

lutti lopulliset tulokset. Tuntui siltä, kuin voitto olisi ollut myös junailijan. Ja hänestä se siirtyi meihin kaikkiin. Olimme saavuttaneet kaksoisvoiton mäenlaskussa. Ja tietysti se oli meistä sitäkin mieluisampaa, kun Kallakorpi, Kuusaan oma poika, siinä kireässä kilvassa selviytyi hopealle.

*

Jos ovat kilpailut ja vaalit olleet kireitä, niin kaikista niistä on vienyt voiton Herra Pakkanen. Se on tullut meitä tervehtimään vitivalkoisimmassa puvussa. Maisemat ovat olleet epätodellisen lumisia ja huurteisia, kuin jotakin satukirjan kuvitusta. Mutta pakkasen hyytävyys ja jäätävyys on ollut totisintaa. Kun pakkasen on vielä ottanut tuulen avukseen, niin ilma on ollut kuin jäätynyttä rautapeltiä. Kohteliaaltakin mieheltä on karvalakki pyrkinyt jäätymään korville, ei ole kohonnut, vaikka arvonnaisia on tullut vastaan. Mikäli heitä on ylipäänsä tuntenut, kun ovat hävinneet turkiksellisten ja huivilisten varusteittensa sisään. Talojen kunto on joutunut kovalle koetukselle. Harvat seinät ja vetoinen lattia ovat yhdessä pakkasen kanssa aiheuttaneet sen, että lujilla on oltu sisälläkin. Kuiva koivuinen halko on ollut näinä aikoina valttia.

*

Hyvät vanhat yhtiöläiset. Te olette antaneet toimitukselle monta kertaa arvokkaita paikkakunnan menneisyyttä koskevia tietoja. Jälleen on tullut ajankohdaiseksi eräs tutkimuskohde. Parhaillaan kirjoitetaan maamme paperiteollisuuden historiaa ja sen yhteydessä koetetaan selvittää sellaisetkin kokeilut ja vaiheet, jotka eivät enää pitkiin aikoihin ole olleet käytännössä. Tällä kertaa tarvittaisiin tietoja vanhasta olkimassatehtaasta, joka yli puolivuosisataa sitten toimi Kymin selluloosatehtaan rannassa. Muutaman vuoden jälkeen tästä kokeilusta kuitenkin luovuttiin ja tilat käytettiin muihin tarkoituksiin. Nyt pitäisi tämä olkimassatehdas pelastaa unohdukselta. Ehkä on vielä elossa yhtiöläisiä, jotka ovat valmistaneet olkimassaa tai ainakin läheltä seuranneet tämän tehtaan toimintaa. Heidän tietojiaan nyt tarvitsisimme. Ottaakaapa yhteys toimitukseen. Jos ette jaksa tulla tänne meidän luoksemme, niin ilmoittakaa osoite, käymme mielellämme teitä tervehtimässä ja jututtamassa.

T u o m o.

